

«Άς κρατήσουν οι χοροί...»

Γιώργος Κ. Μύαρης

→ ΣΕΛ. 4

Άς μιλήσουμε για λογοτεχνία – Ερωτήματα που αναζητούν απαντήσεις

Αντρούλα Λάρκου

→ ΣΕΛ. 5

ΚΡΑΤΙΚΑ ΒΡΑΒΕΙΑ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΓΙΑ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ 2005

→ ΣΕΛ. 5

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΤΕΥΧΟΣ 5 ♦ ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2007 ♦ ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Η αυτονόμηση του κλάδου των ιστορικών, τα αναλυτικά προγράμματα...
→ ΣΕΛ. 2
- Οι προεισαγωγικές εξετάσεις και η «περιβόητη» αναγωγή
→ ΣΕΛ. 3
- «Άς κρατήσουν οι χοροί...»
→ ΣΕΛ. 4
- Άς μιλήσουμε για λογοτεχνία – *Ερωτήματα που αναζητούν απαντήσεις*
- Κρατικά Βραβεία Λογοτεχνίας για Εκδόσεις του 2005
→ ΣΕΛ. 5
- Η Ατζέντα της ΕΕ για την επιχειρηματικότητα και το προσχέδιο του Υ.Π. για την Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση
- Μετά-Πεύκιο
→ ΣΕΛ. 6
- Το 22ο εκπαιδευτικό Συνέδριο του Εκπαιδευτικού Μεταρρυθμιστικού Ομίλου Κύπρου
- Κέντρο Βορρά-Νότου
→ ΣΕΛ. 10

Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ-ΟΕΛΜΕΚ

- Η Κύπρος μέλος του Διεθνούς Οργανισμού Γαλλοφωνίας
- Νέα Συμβούλια Συνδέσμων ΟΕΛΜΕΚ
→ ΣΕΛ. 11
- Ενημέρωση από το Σύνδεσμο Θεολόγων
- Η «Γλωσσο-φαγία» της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης
→ ΣΕΛ. 12

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

- Η εκπαίδευση νικάει τις μαθησιακές δυσκολίες ακόμα και το σύνδρομο Down
- *Επιστολή*. Φωνή αγωνίας μιας μητέρας
→ ΣΕΛ. 13
- Υπόμνημα ΟΕΛΜΕΚ...
→ ΣΕΛ. 15
- Εισηγήσεις της ΟΕΛΜΕΚ προς την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας...
→ ΣΕΛ. 16

Από τη Σύntαξη

Αγαπητοί συνάδελφοι και αγαπητές συναδέλφισσες, έχετε σήμερα κοντά σας την τρίτη φετινή έκδοση της εφημερίδας της ΟΕΛΜΕΚ «ΤΟ ΒΗΜΑ». Με μεγάλη ικανοποίηση διαπιστώνουμε ότι η προσπάθεια που καταβάλαμε φέτος ως Επιτροπή Εκδόσεων για καθιέρωση της εφημερίδας στον εκπαιδευτικό κόσμο της Μέσης Εκπαίδευσης και όχι μόνο, έχει αποφέρει τους πρώτους καρπούς. Ήδη σε αυτή την έκδοση η Επιτροπή είχε τον ευχάριστο πονοκέφαλο να επιλέξει άρθρα από μια πλειάδα αξιόλογων άρθρων που ήρθαν κοντά μας από συναδέλφους τους οποίους και

ευχαριστούμε. Όπως έχουμε αναφέρει και προηγουμένα αισιοδοξούμε όπως κάθε χρόνο θα αυξάνονται οι εκδόσεις της εφημερίδας ώστε να καλύψουμε τελικά τον στόχο μας για έκδοση του εντύπου κάθε μήνα. Η παρούσα έκδοση πέραν από τα άρθρα των συναδέλφων φιλοξενεί άρθρα συνδέσμων αλλήλ και ανεξάρτητων εκπαιδευτικών φορέων. Γίνεται επίσης ειδικό αφιέρωμα στην ειδική εκπαίδευση, ένα θέμα το οποίο με απόφαση παλαιότερης Παγκύπριας Συνδιάσκεψης Γενικών Αντιπροσώπων η Οργάνωση έχει υποχρέωση να προωθήσει.

ΜΗΝΥΜΑ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΟΕΛΜΕΚ κ. Γιώργου Σκαλιά

**Αγαπητές συναδέλφισσες,
Αγαπητοί συνάδελφοι,**

Ενόψει της πρόσφατης ανάληψης της προεδρίας της ΟΕΛΜΕΚ αισθάνομαι έντονη την ανάγκη να επικοινωνήσω μαζί σας, έστω και μέσω του ενημερωτικού αυτού δελτίου της Οργάνωσης.

Η περίοδος που διανύουμε είναι για όλους πολύ δύσκολη. Από μόνη της η οποία εκπαιδευτική μεταρρύθμιση απαιτεί μεγάλες προσπάθειες, θυσίες και κόπο. Μια εκπαιδευτική μεταρρύθμιση που όλοι μας απαιτούσαμε εδώ και καιρό. Σήμερα βρίσκονται επί τάπητος σχεδόν όλα τα κεφάλαια αυτής της μεγαλόπνοης προσπάθειας. Το Κ.Δ.Σ., η Γραμματεία και εγώ προσωπικά παρακολουθούμε

όλες τις εξελίξεις και παρεμβαίνουμε δυναμικά σε όλα τα θέματα. Αντιλαμβανόμαστε πλήρως ότι μια από τις μεγαλύτερες αδυναμίες της Οργάνωσης είναι η επαφή, η ενημέρωση και η αλληλοτροφοδότηση με τα μέλη μας. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο καθιερώσαμε συστηματικές επισκέψεις σε όλα τα σχολεία, με έναν προγραμματισμό, τον οποίο θα προσπαθήσουμε να τηρήσουμε πιστά. Ταυτόχρονα παρακολουθούμε και παρεμβαίνουμε άμεσα σε όλα τα θέματα που άπτονται της καθημερινότητας, για τα οποία λαμβάνουμε γνώση.

Εγώ προσωπικά, όπως και όλοι οι συνάδελφοι συνδικαλιστές, που ανήκουν στο Κ.Δ.Σ. της Οργάνωσης καταβάλλουμε κάθε δυνατή προσπάθεια να ανταποκριθούμε στις απαιτήσεις των καιρών, που είναι πλέον πολυσύνθετες και πολύπλευρες. Ζητώ την κατανόησή σας για τις όποιες ελλείψεις ή αδυναμίες μπορεί να παρουσιάζουμε και δεσμεύομαι ότι με άοκνες προσπάθειες θα στηρίξουμε όλοι από κοινού το δημόσιο σχολείο, την παιδεία του τόπου και τα καλώς νοούμενα συμφέροντα των συναδέλφων. Ζητώ από σας να μας παρακολουθείτε στο έργο μας αυτό, να μας κρίνετε και να είστε πάντα κοντά στην Οργάνωση, διότι κανείς από μας δεν μπορεί να πετύχει οτιδήποτε χωρίς τη δική σας συμπαράταξη. Σ' αυτόν τον πραγματικά δύσκολο αγώνα που έχουμε αναλάβει ως Οργάνωση για τη στήριξη, τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη του δημοσίου σχολείου, πιστέψτε με δεν περισσεύει κανείς!

Τ ΑΥΤΟΤΗΤΑ

Υπεύθυνος Έκδοσης

Γιώργος Σκαλιάς
Πρόεδρος ΟΕΛΜΕΚ

Υπεύθυνος Σύνταξης

Γιώργος Ζήσιμος
Γ. Γραμματέας ΟΕΛΜΕΚ

Υπεύθυνοι ύλης - επιμέλεια

Επιτροπής εκδόσεων του
Κ.Δ.Σ. της ΟΕΛΜΕΚ

Γεωργία Κούμα
Ελευθερία Θεοδώρου
Ήβη Αργυρίδου
Ιωάννης Σεργίδης
Κωνσταντίνος Πετρίδης
Μαρία Συμεωνίδου
Ρένα Γιαβρή
Σωτήρης Χαραλάμπους
Χριστόδουλος Κατσούρης

Γλωσσική Επιμέλεια Κειμένων

Σωτήρης Χαραλάμπους
Φιλολόγος

Γενική Επιμέλεια Έκδοσης

Γιώργος Ζήσιμος

Διεύθυνση

Ιφιγενείας 86, Ακρόπολη,
Λευκωσία

Τηλ.: 22 378480, 22 379590
Φαξ: 22 379430, 22 379550
E-mail: info@oelmek.com.cy
www.oelmek.com.cy

Παραγωγή

Τυπογραφείο Theopress Ltd
Τηλ. 22730404, Λευκωσία

Νέο e-mail ΟΕΛΜΕΚ:
E-mail: info@oelmek.com.cy

Νέα ιστοσελίδα ΟΕΛΜΕΚ:
www.oelmek.com.cy

Η αυτονόμηση του κλάδου των ιστορικών, τα αναλυτικά προγράμματα, τα διδακτικά εγχειρίδια και η ποιοτική αναβάθμιση της σχολικής Ιστορίας

♦ Χρήστος Αργυρού

Η διδασκαλία του μαθήματος της Ιστορίας σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες απαιτεί ποικιλομορφία δεξιοτήτων και μεθοδολογικών προσεγγίσεων καθώς και αυξημένες γνώσεις. Καθίσταται έτσι το διδακτικό έργο ιδιαίτερα δύσκολο και πολύμοχθο. Η σημερινή κυπριακή εκπαιδευτική πραγματικότητα συμπεριλαμβάνει την Ιστορία στα φιλολογικά μαθήματα και διδάσκεται από τους φιλολόγους. Η Ιστορία, όμως, ως επιστημονικό πεδίο αλλά και ως σχολικό μάθημα, σύμφωνα με το ωρολόγιο πρόγραμμα της Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης, εντάσσεται στις Κοινωνικές Σπουδές και όχι στα μαθήματα της Μητρικής Γλώσσας. Η διάκριση αυτή υπάρχει και στα ωρολόγια προγράμματα των πλείστων ευρωπαϊκών κρατών, η οποία ωστόσο δεν είναι απλά μια θεωρητική διατύπωση, αλλά γίνεται πράξη μέσα από την αυτονόμηση του κλάδου των ιστορικών (αυτονόμηση που υπάρχει ακόμη και στη γείτονα χώρα Τουρκία). Η αυτονόμηση του μαθήματος της Ιστορίας και του κλάδου των καθηγητών Ιστορίας και Πολιτισμού στη Μέση Εκπαίδευση της Κύπρου θα συμβάλει σημαντικά στην ποιοτική αναβάθμιση του μαθήματος και θα έχει άμεσα θετικά αποτελέσματα: (α) στον επανακαθορισμό της σχέσης των μαθητών με το μάθημα, (β) στην υλοποίηση των στόχων των υφιστάμενων αναλυτικών προγραμμάτων, όπως η ανάπτυξη ιστορικής σκέψης και συνείδησης και η καλλιέργεια ποικίλων δεξιοτήτων και στάσεων στους μαθητές και (γ) στην επίδοσή τους. Οι απόφοιτοι των τμημάτων Ιστορίας και Αρχαιολογίας (πολλοί εξ αυτών πια με μεταπτυχιακές σπουδές και με ερευνητική δραστηριότητα σε θέματα του επιστημονικού τους πεδίου), με τις εξειδικευμένες γνώσεις τους και την επιστημονική τους κατάρτιση στους τομείς της Ιστορίας και του Πολιτισμού, μπορούν να μεταφέρουν στα παιδιά μας το πάθος και την αγάπη για τη δημιουργική προσέγγιση του παρελθόντος, στοιχεία που οι δικοί τους ακαδημαϊκοί δάσκαλοι τους μετέδωσαν. Είναι τραγικό στην εποχή της εξειδίκευσης, εκπαιδευτικοί που έχουν τις γνώσεις, τα προσόντα και τον ενθουσιασμό να διδάξουν το μάθημα να αξιοποιούνται λίγο ως καθόλου και να βρίσκουν την άρνηση, επειδή οι «σχολικές ανάγκες» δεν το επιτρέπουν στη σχολική τους μονάδα.

Οι δυνατότητες ποιοτικής αναβάθμισης βέβαια του μαθήματος δεν εξαντλούνται μόνο μέσα από την αυτονόμηση του κλάδου των ιστορικών από το υπόλοιπο σώμα των φιλολόγων. Η ποιοτική βελτίωση της σχολικής ιστορίας θα είναι αποτέλεσμα συνολικών αλλαγών στα πλαίσια της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης. Το σημαντικότερο βήμα είναι η αναθεώρηση των αναλυτικών προγραμμάτων και ο επανακαθορισμός των στόχων του μαθήματος. Η μετατόπιση από την απλή μετάδοση γνώσεων στην παροχή των μέσων, με τα οποία ο μαθητής θα αναπτύσσει την ιστορική του σκέψη, όπως εισηγείται και το κίνημα της Νέας Ιστορίας, ήδη άρχισε να υλοποιείται σε κάποιο βαθμό στην εκπαιδευτική πράξη (π.χ. περισσότερες γραπτές πηγές και βελτιωμένη εικονογράφηση στα ελλαδικά σχολικά βιβλία γυμνασίου, νέα κριτήρια αξιολόγησης στο γυμνάσιο, σημαντικός αριθμός πηγών στα ελλαδικά διδακτικά βιβλία του Λυκείου). Εδώ θα πρέπει να σημειωθεί ο ανεπαρκής χρόνος για υλοποίηση των στόχων των αναλυτικών προγραμμάτων. Έτσι θα πρέπει να επανασυγγραφούν τα διδακτικά εγχειρίδια με τρόπο που, επιτελώντας πολλαπλές λειτουργίες, να πραγματοποιούν τους σκοπούς των αναλυτικών προγραμμάτων για την ανάπτυξη του μαθητή. Παράλληλα, τα σχολικά βιβλία είναι ανάγκη να αφήνουν περιθώρια για πειραματισμούς και δραστηριότητες εκτός του Αναλυτικού Προγράμματος. Η συγγραφή ελκυστικών, αποτελεσματικών και καινοτόμων βιβλίων Ιστορίας θα πρέπει να είναι αποτέλεσμα εργασίας μιας πολυσύνθετης και πλουραλιστικής ομάδας αποτελούμενης από έμπειρους εκπαιδευτικούς, ακαδημαϊκούς παιδαγωγούς, ιστορικούς, αρχαιολόγους και ιστορικούς τέχνης, άτομα με ειδικά ενδιαφέροντα στη διδακτική και μάθηση της Ιστορίας, ειδικευμένους εικονογράφους κ.ά.

Η Ιστορία αποτελεί ίσως το πλέον πολυσυζητημένο μάθημα στις σύγχρονες κοινωνίες, καθώς αυτή αποτελεί ιδεολογικό εργαλείο και συνιστά «πολιτική πράξη». Η διαχείριση ενός τέτοιου μαθήματος πρέπει να γίνεται με ευαισθησία και προπαντός με γνώμονα την ποιοτική και αποτελεσματική διδασκαλία του, με τελικό κέρδος τον κριτικά σκεπτόμενο μαθητή και αυριανό πολίτη της κυπριακής, ευρωπαϊκής και παγκόσμιας κοινωνίας.

Η ΟΕΛΜΕΚ ενημερώνει όλους τους εκπαιδευτικούς ότι σε συνεργασία με το Σύνδεσμο «Οι Φίλοι του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου και του Ανοικτού Πανεπιστημίου

Κύπρου» διοργανώνουν συνέδριο για την Αξιολόγηση των εκπαιδευτικών και του εκπαιδευτικού έργου, στις 28 Απριλίου 2007 στο Πολιτιστικό Κέντρο Ιεράς Μονής Κύκκου. Εισηγητές στο συνέδριο θα είναι οι:

Λ. Κυριακίδης, Α. Καζαμιάς, Γ. Παΐζης και Γ. Μαυρογιώργος.

Οι προεισαγωγικές εξετάσεις και η «περιβόνη» αναγωγή

♦ Παντελής Νικολαΐδης
Φυσικομαθηματικός / Στατιστικολόγος

Όταν μέσα από μίαν εξεταστική διαδικασία, πρόκειται να χαραχτεί και οροθετηθεί το μέλλον μιας ολάκερης ζωής, όταν μέσα από το αποτέλεσμα μιας εξέτασης πρόκειται να κριθούν κόποι και μόχθοι, τότε τόσο οι ίδιοι οι μαθητές, όσο και οι οικογένειες τους έχουν δικαίωμα να ξέρουν ! Πρέπει και απαιτείται να ξέρουν, μέσα από πλήρη διαφάνεια, πως τελικά γίνεται η βαθμολόγηση και η τελική κατανομή θέσεων.

Η περιβόνη και πολυζητημένη αναγωγή, ποτέ δεν έχει εξηγηθεί και συνεπώς, δεν έχει κατανοηθεί από κανένα επηρεαζόμενο γονιό ή μαθητή. Οι αμφισβητήσεις και αμφιβολίες κατά του συστήματος, εύλογα κλονίζουν την αξιοπιστία της όλης διαδικασίας.

Εφ' όσον κανένας δεν δίδει ξεκάθαρες, τεχνοκρατικά τεκμηριωμένες εξηγήσεις, τόσο και περισσότερο θα είναι εκτεθειμένη η υπηρεσία εξετάσεων και το υπουργείο Παιδείας γενικότερα. Δεν μπορεί να χρησιμοποιείται μια στατιστική φόρμουλα, χωρίς να νοιάζεται κανείς για τυχόν στρεβλώσεις ή ενδεχόμενες αδικίες που πιθανόν να συνεπάγονται.

Το επιχείρημα λειτουργού του υπουργείου Παιδείας ότι παρόμοιας μορφής αναγωγής γίνεται σε διεθνείς εξετάσεις δεν ευσταθεί. Λυπάμαι που θα το διαφεύσω, αλλά σε καμιά εξέταση εισαγωγής στα Αμερικάνικα πανεπιστήμια όπως SAT, GRE, GMAT κ.ά, στις οποίες έχω προσωπική εμπειρία, δεν γίνεται κανενός είδους αναγωγή. Εξ' άλλου οι προαναφερθείσες εξετάσεις, έχουν μορφολογικά ομοιογενή γραπτά, οι οποίες εκτός των άλλων βασικών διαφορών είναι εξετάσεις με ερωτήσεις πολλαπλής εκλογής (multiple choice).

Τι είναι τελικά η αναγωγή; Η αναγωγή είναι ο μετασχηματισμός του βαθμού, που βασίζεται στο Κεντρικό Οριακό Θεώρημα (Central Limit Theorem), όπου για ικανό αριθμό πληθυσμού, μια οποιαδήποτε κατανομή συγκλίνει στην κανονική κατανομή.

Αυτό το οποίο επιχειρείται στην προκειμένη περίπτωση είναι η κανονικοποίηση των βαθμών, έτσι που κατά μάθημα όλοι οι εξεταζόμενοι, να έχουν τον ίδιο μέσο όρο (average) και την ίδια τυπική απόκλιση (standard deviation). Δηλαδή ο τελικός βαθμός, είναι συνάρτηση αυτών των δύο μεταβλητών. Τι γίνεται όμως τώρα; Η υπηρεσία εξετάσεων υπολογίζει με πλήρη μυστικότητα, τις τιμές των δύο αυτών μεταβλητών. Ποτέ δεν γίνεται δημοσιοποίηση, των του κατά μάθημα μέσου όρου και τυπικής απόκλισης. Εγώ προσωπικά έχω ζητήσει γραπτά από την υπηρεσία εξετάσεων, αλλά ούτε μπήκε στον κόπο, ούτε καν να μου απαντήσει. Άρα μπορεί κάποιος να ισχυριστεί ότι οι τιμές αυτές μπαίνουν αυθαίρετα και επλεκτικά.

Όμως εκτός της αδιαφάνειας της διαδικασίας μετασχηματισμού, κατά μάθημα, ο κάθε αναγόμενος βαθμός είναι σε εξάρτηση, με το τι έχει γράψει το σύνολο των υπολοίπων.

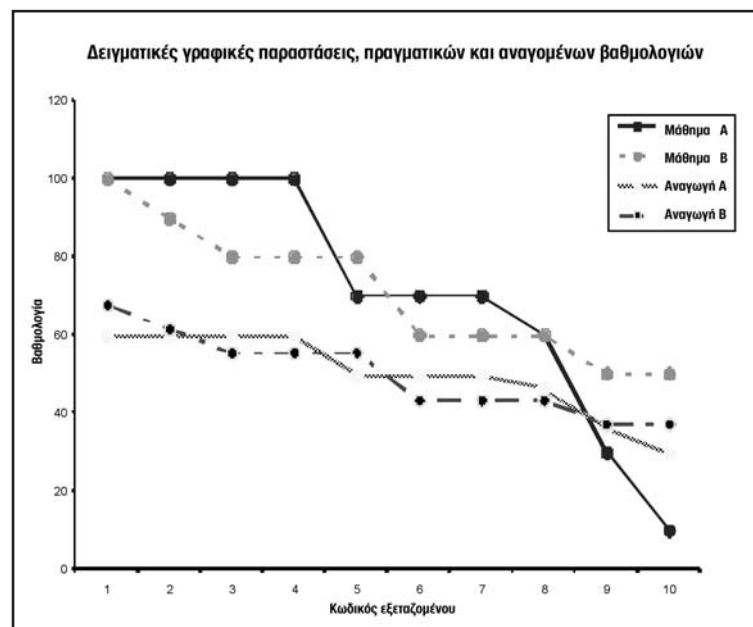
Στον επισυναπτόμενο πίνακα παρουσιάζεται παράδειγμα της διαδικασίας μετασχηματισμού του αρχικού βαθμού σε αναγόμενο. Βλέπουμε για παράδειγμα ότι ο εξεταζόμενος 1, στο μάθημα Α έχει σημαντικά μειωμένο (59.73) αναγόμενο βαθμό, από τον εξεταζόμενο 1 στο μάθημα Β (67.68), παρότι και οι δύο έχουν γράψει 100 και ο μέσος όρος και στα δύο αυτά μαθήματα είναι ο ίδιος (71). Αυτό συμβαίνει γιατί το μάθη-

μα Α, έχει μεγαλύτερη τυπική απόκλιση από το μάθημα Β. Αυτό τι σημαίνει; Ότι οι βαθμοί στο μάθημα Α, έχουν πολύ μεγαλύτερη διασπορά. Όμως αυτός ο παράγοντας είναι πολύ σημαντικός, γιατί μπορεί να δημιουργηθεί στρέβλωση στις εξετάσεις, αν δέκα επιτήδαιοι πάνε σε κάποιο μάθημα και δώσουν λευκή κόλλα. Εδώ, όπως και στο παράδειγμα μας, μπορεί ο μέσος όρος να είναι ο ίδιος, αλλά θα μεταβληθεί σημαντικά η τυπική απόκλιση, πράγμα το οποίο να αποβεί μοιραίο για κάποιους από τους εξεταζόμενους.

Το τι ενδεχομένως μπορεί να γίνει εδώ; Μπορεί κάλλιστα ο μέσος όρος και τυπική απόκλιση να μην λαμβάνεται επί του συνόλου των εξεταζόμενων ανά μάθημα, αλλά στους πρώτους σε κατάταξη, σύμφωνα με τον αριθμό των θέσεων. Δηλαδή για παράδειγμα στο μάθημα Α, αν οι προσφερόμενες θέσεις είναι εκατόν, ο μέσος όρος και τυπική απόκλιση, να υπολογίζεται για τους εκατόν πρώτους.

Το υπουργείο Παιδείας πρέπει να προβληματισθεί για το πιο πάνω θέμα. Δεν είναι δυνατό οι όποιοι σύμβουλοι που στελεχώνουν τον Υπουργό Παιδείας να είναι ειδήμονες επί παντός επιστητού. Η Παιδεία είναι ο ακρογωνιαίος λίθος σε κάθε κοινωνία. Δεν χωρούν και δεν επιτρέπονται αλχημείες και ερασιτεχνισμοί.

	Μάθημα Α	Μάθημα Β	Αναγωγή Α	Αναγωγή Β
Αΐ/Οΐ 1	100	100	59.73	67.68
Αΐ/Οΐ 2	100	90	59.73	61.58
Αΐ/Οΐ 3	100	80	59.73	55.49
Αΐ/Οΐ 4	100	80	59.73	55.49
Αΐ/Οΐ 5	70	80	49.66	55.49
Αΐ/Οΐ 6	70	60	49.66	43.29
Αΐ/Οΐ 7	70	60	49.66	43.29
Αΐ/Οΐ 8	60	60	46.31	43.29
Αΐ/Οΐ 9	30	50	36.25	37.20
Αΐ/Οΐ 10	10	50	29.54	37.20
α μ υ ο ~ ψ υ ο ~ 71.00	71.00	71.00		
Δ σ ε ι ~ ρ η ι ι ε υ ε	29.82	16.40		

«As κρατήσουν οι χοροί...»

33ο Επιστημονικό Συνέδριο Πανελληνίας Ένωσης Φιλολόγων

♦ Γιώργος Κ. Μύαρης
Υ.Α.Π. + Εσπερινό Λευκωσίας

**Ιδιαίτερη
επισήμανση
επιβάλλεται να γίνει
στο γεγονός ότι οι
εργασίες του
συνεδρίου
ανέδειξαν –μέσα
στις παγερές
συνθήκες
υποχρηματοδότησης
και απαξίωσης της
δημόσιας δωρεάν
εκπαίδευσης – το ότι
μια σοβαρότατη
πολύμορφη
πρωτοβουλία
αναπτύσσεται
καθημερινά στις
σχολικές τάξεις και
στη διδασκαλία των
μαθημάτων, όπως
και στις άλλες
παιδαγωγικές
δραστηριότητες
εντός του δημόσιου
σχολείου, με αιχμές
επιστημονικές,
παιδαγωγικές και
διδασκτικές.**

Πραγματοποιήθηκε στις 23-25 Νοεμβρίου το 33ο επιστημονικό –παιδαγωγικό συνέδριο της Πανελληνίας Ένωσης Φιλολόγων στην Αθήνα (Μουσείο Μπενάκη), με θέμα: «Προγράμματα σπουδών των φιλολογικών μαθημάτων στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και τα νέα διδακτικά βιβλία». Ήταν ίσως το πιο ζωντανό συνέδριο με πλούτο προβληματισμών, αντιπαραθέσεων και επιχειρηματολογίας στα τελευταία χρόνια, το οποίο διεξήχθη στον απόηχο των πρόσφατων δυναμικών κινητοποιήσεων όλης της εκπαιδευτικής κοινότητας στην Ελλάδα. 23 εισηγήσεις για όλο το φάσμα των φιλολογικών εξειδικεύσεων (πλην της Φιλοσοφίας αφού το «μάθημα» αυτό παραμένει περιθωριοποιημένο στο γυμνάσιο και στο λύκειο, έτσι κανένα νέο βιβλίο δεν εκδόθηκε!) και αγκάλιασε όπως ήταν αναμενόμενο και αρκετά άλλα προβλήματα της μέσης εκπαίδευσης με αφορμή την έκδοση των νέων βιβλίων του γυμνασιακού κύκλου.

Στις εργασίες, ως έκφραση των αδελφικών σχέσεων συνεργασίας, μετείχαν ο ΣΕΚΦ (ΟΕΛΜΕΚ) και περισσότεροι από 70 φιλόλογοι. Χαιρετισμό απεύθυνε στους συνέδρους ο αντιπρόεδρος του ΣΕΚΦ Γ. Σωκράτους. Από τους συνέδρους της Κύπρου, ο Γ. Μύαρης, μέλος του Κ.Δ.Σ. του ΣΕΚΦ, ανέπτυξε σε εισήγηση τις προσωπικές του απόψεις για το μεγάλο πρόβλημα της ουσιαστικής συνεργασίας ανάμεσα στην Κυπριακή και την Ελληνική Δημοκρατία, (κρατών–μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης), την αναβάθμιση της φιλολογικής συμμετοχής και της εικόνας της Κύπρου στα γυμνασιακά βιβλία λογοτεχνίας και γλώσσας (και ιστορίας!), όπως προκύπτει από την ενιαία πολιτισμική –κατ' επέκταση λογοτεχνική και εκπαιδευτική– βάση μεταξύ Ελλάδας και Κύπρου, που όμως δεν καταλήγει σε ισότιμη και προγραμματισμένη συνεργασία στην παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού, αναλυτικών προγραμμάτων και στην μετά «στοχαστικών προσαρμογών» διδασκαλία και προβολή της «τοπικής» πολυπολιτισμικής ιδιαιτερότητας της Κύπρου.

Ιδιαίτερη επισήμανση επιβάλλεται να γίνει στο γεγονός ότι οι εργασίες του συνεδρίου ανέδειξαν –μέσα στις παγερές συνθήκες υποχρηματοδότησης και απαξίωσης της δημόσιας δωρεάν εκπαίδευσης – το ότι μια σοβαρότατη πολύμορφη πρωτοβουλία αναπτύσσεται καθημερινά στις σχολικές τάξεις και στη διδασκαλία των μαθημάτων, όπως και στις άλλες παιδαγωγικές δραστηριότητες εντός του δημόσιου σχολείου, με αιχμές επιστημονικές, παιδαγωγικές και διδακτικές. Το δημόσιο σχολείο στην Ελλάδα (ακόμη και στην Κύπρο το ίδιο γίνεται συχνά-πυκνά) δεν είναι αυτό που επιχειρούν για πολιτικούς και οικονομικούς λόγους να παρουσιάσουν πολλοί κύκλοι, δηλαδή σαν να είναι ένα σχολείο της επιστημονικής αδράνειας, της απάθειας των διδασκόντων και του παιδαγωγικού αναχρονισμού. Από όλες σχεδόν τις ανακοινώσεις του συνεδρίου, με τις ποικίλες προσεγγίσεις (θετικές και αρνητικές) ξεχειλίζει ο εκπαιδευτικός λόγος, όχι ως περιθωριακό στοιχείο, αλλά ως καθημερινή ζωογόνα δύναμη (μόλο που η Πολιτεία πολλές φορές δε μπορεί να τον αποδεχτεί). Ο επιστημονικός και κριτικός λόγος υπάρχει στο δημόσιο σχολείο, σαρκώνεται σε πρωτοβουλίες (θυμίζω λ.χ. τα προγράμματα του Δικτύου

σχολείων ενάντια στο ρατσισμό με τη βοήθεια του ΚΕΜΕΤΕ της ΟΛΜΕ), διαψεύδει τους υπονομευτές του αγαθού της δημόσιας εκπαίδευσης, αναταράζει τα λιμνάζοντα ύδατα που προκαλεί η εξουσιαστική λογική και η αδιαφορία χρόνων από τις κυβερνήσεις.

Επίσης, ένα ζήτημα που αναδείχθηκε και απετέλεσε σημείο δοκιμασίας του συνεδρίου ήταν η ακύρωση του «μύθου της ιδεολογικής ουδετερότητας» τόσο των καινοτομιών όσο και της καθημερινής σχολικής πραγματικότητας. Όπως χαρακτηριστικά τονίστηκε και στον απολογισμό του συνεδρίου από τον Αντιπρόεδρο της ΠΕΦ, Λέκτορα του Ιονίου Πανεπιστημίου, Κ. Αγγελάκο, «καμιά διδακτική καινοτομία και καμιά διδακτική πρόταση στο σχολείο δεν είναι έξω από ιδεολογικά ζητήματα, δεν είναι ιδεολογικά ουδέτερη». Η προωθούμενη άποψη για τη «διαθεματικότητα» εμμένει στην «αναγκαιότητα εκσυγχρονισμού και εξορθολογισμού της εκπαίδευσης στη ραγδαία μεταβαλλόμενη και πολύτροπη σύνθετη ελληνική πολυπολιτισμική ελληνική κοινωνία» (Μαρία Αδάμου-Ράση). Αυτά τα στοιχεία έδωσαν αφορμή για τις έντονες κριτικές που δέχθηκε από πλειάδα εισηγητών (Αθ. Γκότοβος, Απ. Τζίφας, Σπ. Τουλιάτος), διότι «μια καινοτομία δευτερεύουσας σημασίας, αντιφατική ως προς την κυρίαρχη οργανωτική δομή του σχολείου και προβληματική στην εφαρμογή της» εμποδίζει «τη στροφή στα ουσιαστικά προβλήματα της εκπαίδευσης» και τη «διαφύλαξη της παιδαγωγικής αξιοπιστίας της διαθεματικής μεθόδου», συνάμα απομακρύνεται από «την ιστορικότητα της προσέγγισης της γνώσης και τις διεπιστημονικές της διαστάσεις». Αποδεικνύεται ότι γύρω από το δίπολο «διαθεματικότητα»–«διεπιστημονικότητα» μόλις τώρα αρχίζει να αναπτύσσεται μια πλατεία συζήτηση που περνά στο σχολικό χώρο, πέρα από τις αντιπαραθέσεις ειδικών επιστημόνων-αντιπαραθέσεις που υγιώς επιτρέπουν να υπάρξει πολυφωνία σε παιδαγωγικό και διδακτικό επίπεδο, καθώς υπάρχουν διαφορετικές σχολές και όχι απλώς παιδαγωγικά συνθήματα.

Σημαντικό μέρος των εργασιών αφιερώθηκε στις επιμέρους διδακτικές προσεγγίσεις με βάση τα νέα σχολικά βιβλία, αλλά και τις κριτικές τοποθετήσεις, αναλύσεις (Χριστίνα Κουλούρη), διαφοροποιήσεις (Γ. Παπακώστας) στα ξεχωριστά φιλολογικά πεδία και σχολικά εγχειρίδια.

Το πολύ σημαντικό συνέδριο της ΠΕΦ αποτέλεσε σημαντικό κρίκο στην αλυσίδα προχωρημένων πρωτοβουλιών στο χώρο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Όμως δεν μπόρεσε να λύσει όλα τα ζητήματα που προκύπτουν με τα νέα βιβλία, όπως και τα προβλήματα των διαδικασιών συγγραφής, αξιολογικών επιτροπών, αναθέσεων σε εκδοτικούς οίκους. Ούτε διασκέδασε τους κινδύνους που επικρέμανται εξαιτίας της λογικής και πρακτικής του «ενός και μοναδικού» σχολικού βιβλίου, εμπορευματοποιημένου ολοένα περισσότερο. Ούτε είχε τη δυνατότητα οριστικά να κλείσει την πόρτα σε νέους υπόγειους τριγμούς που μπορούν να προκύπτουν από την παρέμβαση του νέου κυβερνητικού σχήματος της Ν.Δ. και στην παραγωγή του σχολικού βιβλίου. Ίδμεν...

Ας μιλήσουμε για λογοτεχνία – Ερωτήματα που αναζητούν απαντήσεις

♦ Αντρούλα Λάρκου

Το θέμα έχει διατυπωθεί από πολλούς, και μάλιστα σοβαρούς μελετητές - και όχι από ερασιτέχνες διδάσκοντες - πολλές φορές στο παρελθόν. Επείγει να επανεξετάσουμε το περιεχόμενο, τον τρόπο διδασκαλίας της λογοτεχνίας στο σχολείο και τον τρόπο αξιολόγησης-εξέτασης των μαθητών στο συγκεκριμένο αντικείμενο.

Επιδίωξή μου δεν είναι η επανάληψη επιχειρημάτων για την αναγκαιότητα διδασκαλίας της λογοτεχνίας ή μη και των στόχων που αυτή μπορεί να καλύψει σε ένα σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα. Επιδίωξη είναι η αναφορά στην κυπριακή σχολική πραγματικότητα, έτσι όπως κυρίως τη βιώνουμε στο Λύκειο, σε συνδυασμό με τις τελικές, προαγωγικές και παγκύπριες εξετάσεις.

Ο καταρτισμός των αναλυτικών προγραμμάτων είναι φανερό ότι εξυπηρετεί μια "ιστορική" προσέγγιση του θέματος, αφού παρακολουθεί την πορεία της νεοελληνικής λογοτεχνίας από τις απαρχές της στην πρώτη Λυκείου για να καταλήξει στη μεταπολεμική και σύγχρονη λογοτεχνία στην τρίτη Λυκείου. Τα βιβλία εξάλλου αυτόν ακριβώς το στόχο εξυπηρετούν ως ανθολόγια των διαφόρων περιόδων. Το πρώτο, λοιπόν, ερώτημα που, νομίζω, εύλογα τίθεται είναι: Ο συγκεκριμένος καταμερισμός των κειμένων εξυπηρετεί παράλληλα και τις γνωστικές, αντιληπτικές, αισθητικές και άλλες ανάγκες των μαθητών και μαθητριών μας; Πιο απλά: Όσα επιλέγονται για την κάθε τάξη αντιστοιχούν στις δυνατότητες, ικανότητες και κυρίως σε ένα ορίζοντα προσδοκιών των σημερινών παιδιών;

Ο τρόπος φυσικά διδασκαλίας της λογοτεχνίας μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με την άποψη του διδάσκοντα για το θέμα, παρ' όλα τα πανομοιότυπα σχέδια μαθήματος από τους ειδικούς. Το περιοριστικό στην

προκειμένη περίπτωση δεν είναι οι επισκέψεις των επιθεωρητών που αναμένουν φύλλα εργασίας, χρήση της τεχνολογίας, διαθεματική προσέγγιση και γενικά μια συγκεκριμένη πορεία μαθήματος, αλλά το γεγονός της κοινής γραπτής εξέτασης που αναμένει τους μαθητές στο τέλος της χρονιάς. Αν μάλιστα μιλούμε για τους τελειόφοιτους, τότε το ερώτημα γίνεται ακόμα πιο σοβαρό: Προσεγγίζω το υποχρεωτικό - έστω - κείμενο, λαμβάνοντας υπόψη παραμέτρους που έχουν να κάνουν με τη συγκεκριμένη ομάδα μαθητών που έχω κάθε φορά μπροστά μου; Ή περιορίζομαι να απαντώ τα ενδεχόμενα ερωτήματα στις εξετάσεις, για να έχω και περισσότερες πιθανότητες να "κερδίσω" σχετικά άκοπα την προσοχή του ακροατηρίου μου; Και μετά από το φετινό εξεταστικό δοκίμιο των παγκυπρίων εξετάσεων, αναπροσαρμόζω τα ερωτήματά μου στον απλό εντοπισμό στοιχείων του αποσπάσματος, χωρίς να είναι καν απαραίτητη η ανάγνωση ολόκληρου του κειμένου; (Το ερώτημα για το Λογοτεχνικό βιβλίο - "Η φόνισσα" - φανερώνει την αποδοχή του γεγονότος ότι μια μεγάλη μερίδα μαθητών δε διαβάζει τα λογοτεχνικά βιβλία;) Αυτή λοιπόν είναι η απάντησή μας στη σημερινή εικόνα της λογοτεχνίας στο σχολείο;

Για τους συναδέλφους που παρακολουθούμε το επιμορφωτικό πρόγραμμα του Πανεπιστημίου Κύπρου για τη λογοτεχνία, τα πράγματα γίνονται ακόμα πιο δύσκολα:

Επιχειρούμε να εφαρμόσουμε στη διδασκαλία μας στοιχεία έστω των όσων με επιστημονικό τρόπο έχουμε προσεγγίσει; Ή αυτά είναι για τους θεωρητικούς και οι μαχόμενοι εκπαιδευτικοί συνεχίζουν να μάχονται με τα γνωστά τους "όπλα"; Διότι, ως γνωστόν, το όπλο επιλέγεται ανάλογα με το στόχο.

Μήπως, λοιπόν, τελικά ήρθε ο καιρός να μιλήσουμε σοβαρά για τη λογοτεχνία μέσα στο σχολείο;

Το περιοριστικό στην προκειμένη περίπτωση δεν είναι οι επισκέψεις των επιθεωρητών που αναμένουν φύλλα εργασίας, χρήση της τεχνολογίας, διαθεματική προσέγγιση και γενικά μια συγκεκριμένη πορεία μαθήματος, αλλά το γεγονός της κοινής γραπτής εξέτασης που αναμένει τους μαθητές στο τέλος της χρονιάς.

ΚΡΑΤΙΚΑ ΒΡΑΒΕΙΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΓΙΑ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ 2005

Βραβεύτηκαν μεταξύ άλλων οι ακόλουθοι εκπαιδευτικοί.

Τα θερμά μας συγχαρητήρια.

Κρατικό Βραβείο Ποίησης

Φροσούλα Κολοσιάτου

Όταν φεύγουν τα φλαμίγκος

Ευρυδίκη Περικλέους-Παπαδοπούλου

Χώρας ιστορήση

Κρατικό Βραβείο Παιδικής Λογοτεχνίας

Ελένη Αρτεμίου Φωτιάδου

Στη Λιακαδοχώρα

Κρατικό Βραβείο Χρονικού-Μαρτυρίας

Στέλλα Σπύρου

Στην Κερύνεια επί πτερύγων αγγέλου

Γιάννης Κατσούρης

Το Θέατρο στην Κύπρο

Η Ατζέντα της ΕΕ για την επιχειρηματικότητα και το προσχέδιο του Υ.Π. για την Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση

♦ Δρ. ΘΕΟΔΩΡΟΣ Κ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Οικονομολόγος, Συντονιστής Β. Δ/ ντής,

Η Ατζέντα ή αλλιώς το πρόγραμμα δράσης της ΕΕ για την Επιχειρηματικότητα δημοσιεύτηκε το 2004 από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και εισημαίνει τους τομείς στους οποίους τα κράτη-μέλη θα πρέπει να επικεντρωθούν, ώστε να υλοποιηθούν οι στόχοι που τέθηκαν ακριβώς ένα χρόνο πριν με την Πράσινη Βίβλο. Ένας από τους τομείς αυτούς, ίσως ο σπουδαιότερος, είναι η καλλιέργεια επιχειρηματικής νοοτροπίας. Επ' αυτού αναφέρεται συγκεκριμένα στην ατζέντα:

«Η Επιτροπή προκειμένου να ευαισθητοποιήσει όσο το δυνατόν περισσότερα άτομα όσον αφορά την επιχειρηματικότητα προτείνει να **προαχθεί η εκπαίδευση των νέων σχετικά με την επιχειρηματικότητα** μέσω εκπαιδευτικών πράξεων (όπως, για παράδειγμα, παιχνίδια καταστάσεων) στο εσωτερικό των σχολικών ιδρυμάτων. Η Επιτροπή καλεί εντούτοις τα κράτη μέλη να εντάξουν την εκπαίδευση σχετικά με την επιχειρηματικότητα σε όλα τα σχολικά προγράμματα, να διοργανώσουν ενημερωτικές εκστρατείες, να προμηθεύσουν υλικό κατάρτισης, να επιμεληθούν εκπαιδευτικά μαθήματα για δασκάλους και, από κοινού με τις επιχειρηματικές οργανώσεις, να εντάξουν ενεργά τους επιχειρηματίες σε προγράμματα διδασκαλίας».

Υπενθυμίζω εδώ τι συνιστούσε η Επιτροπή ένα χρόνο νωρίτερα μέσω της Πράσινης Βίβλου:

«Επειδή τόσο η προσωπικότητα όσο και οι διοικητικές δεξιότητες αποτελούν βασικούς παράγοντες επιτυχίας, οι προσωπικές δεξιότητες που σχετίζονται με την επιχειρηματικότητα **πρέπει να διδάσκονται από πολύ νωρίς** και να συνεχίζονται ως το πανεπιστημιακό επίπεδο, στο οποίο πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στην απόκτηση διοικητικών ικανοτήτων. **Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θεωρεί ότι τα περισσότερα κράτη-μέλη, σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό, έχουν πλέον δεσμευτεί στην κατεύθυνση της προώθη-**

σης της διδασκαλίας της επιχειρηματικότητας στα εκπαιδευτικά προγράμματα τους».

Με μια πρόχειρη ανάγνωση του προσχεδίου του Υ.Π., που δόθηκε τελευταία στη δημοσιότητα σε καμία τάξη του Λυκείου δεν προτείνεται η διδασκαλία του μαθήματος της επιχειρηματικότητας. Το μάθημα της Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων (ΟΔΕ), που προσφέρει έστω κάποια στοιχεία επιχειρηματικότητας, θα προσφέρεται μόνο σε ένα πακέτο μαθημάτων στην έβδομη συγκεκριμένα δέσμη και μάλιστα ως προαιρετικό. Αν λάβει δε κανείς υπόψη ότι τα άλλα επιλεγόμενα είναι μαθήματα της ίδιας δέσμης που θεωρούνται εύκολα από τους μαθητές, όπως π.χ. γυμναστική, μουσική, τέχνη κλπ, τότε βγάζει αβίαστα το συμπέρασμα ότι κανείς μαθητής δε θα το επιλέγει πράγμα το οποίο γίνεται στο Ένναιο με τα οικονομικά μαθηματικά, μάθημα χρησιμότητα στη μετά το Λύκειο ζωή των μαθητών.

Φαίνεται ότι το Υ.Π. με το να θέσει ως στόχο της περσινής χρονιάς την επιχειρηματικότητα και με τον τρόπο που τον έθεσε (έχουμε ασχοληθεί σχετικά σε παλαιότερο άρθρο) θεωρεί ότι εκπλήρωσε τις υποχρεώσεις του απέναντι στην ΕΕ.

Είναι πλέον ηλίου φαινότατο ότι το Υ.Π. δεν προτίθεται να εντάξει το μάθημα της επιχειρηματικότητας στα σχολεία. Η ούτω καλούμενη «ανθρωπιστική παιδεία» που παλαιότερα εννοείτο ως περιέχουσα μόνο τα Αρχαία την Ιστορία τα Νέα κλπ σήμερα εμπλουτίστηκε με τα Μαθηματικά και τις Φυσικές Επιστήμες αφήνοντας απέξω την Οικονομία. Η Οικονομία τελικά αποτελεί το κόκκινο πανί για τους ινστιτούχους του Υ.Π. Ας φωνάζει λοιπόν η ΕΕ. Εμείς την γράφομε κυριολεκτικά στα παλιά μας τα παπούτσια. Δεν σας κάνει εντύπωση ότι κανένα μάθημα οικονομικής κατεύθυνσης δεν ανήκει στα μαθήματα κοινού κορμού; Κι ας θεωρείται ο Αριστοτέλης ο πατέρας της οικονομικής επιστήμης.

Μετά-Πεύκιο

♦ Δρ Παναγιώτης Μαύρος

Ο αδόκητος θάνατος του Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού Πεύκιου Γεωργιάδη σίγουρα δεν άφησε ορφανή την Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση. Οι κόποι και οι θυσιές που επένδυσε σ' αυτή αναμφίβολα θα συνεχιστούν από το νέο Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού τον οποίο καλωσορίζουμε ευχόμενοι ότι καλύτερο στην προσπάθειά του για την ομαλή υλοποίηση της Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης. Είμαστε όμως υποχρεωμένοι να πούμε ότι παρόλο που ο αείμνηστος Υ.Π.Π. «Έβαλε το νερό στ' αυλάτζι» και οι μεταρρυθμιστικές τομές ευρίσκονται επί θύραις, κάπου υπάρχουν κωλυσιεργία και αυτό πρέπει να προσεχθεί δε-

ντως, γιατί ας μην ξεχνάμε ότι υπάρχουν και οι διχογνωμίες που μπορούν να θέσουν την εφαρμογή της Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης σε κίνδυνο. Δεν μπορούμε να αγνοήσουμε, για παράδειγμα, τις πρώτες έντονες αντιρρήσεις για το νέο σύστημα αξιολόγησης των καθηγητών που αποτελεί μια από τις σπουδαιότερες τομές στο εκπαιδευτικό μας σύστημα. Η οικονομική πτυχή μπορεί επίσης να αποδειχθεί ακόμη ένα εμπόδιο, για να μην αναφέρουμε την φιλοσοφία του νεωτεριστικού αυτού προγράμματος που πολλοί δυστυχώς πιστεύουν ότι «αριστερίζει», και αυτός ο τελευταίος παράγοντας μπορεί να προκαλέσει πάμπο-

Από το καλεντ

Μονόλεπτη σιγή
εις μνήμη του
Πεύκου
Γεωργιάδη.

Μυστική ψηφοφορία για τις
καταστατικές τροποποιήσεις.

Σύντομος Χαιρετισμός του νέου
Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού.

Παγκύπρια Συνδιάσκεψη
Γενικών Αντιπροσώπων
Φεβράριος 2007

άρι της ΟΕΛΜΕΚ

Συνέδριο Βορρά-Νότου. Λισσαβώνα 2007

Στιγμές από το δείπνο προς τιμή των συναδέλφων που έχουν αφυπηρητήσει
7 Φεβρουαρίου 2007

ΤΟ 22ο ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΚΥΠΡΟΥ (Ε.Μ.Ο.Κ.)

ΜΕ ΘΕΜΑ:

Η Αξιολόγηση των Εκπαιδευτικών και του Εκπαιδευτικού Έργου

Το επίκαιρο θέμα «Η Αξιολόγηση των Εκπαιδευτικών και του Εκπαιδευτικού Έργου» αποτέλεσε το αντικείμενο μελέτης και προβληματισμού του 22ου Εκπαιδευτικού Συνεδρίου, που οργάνωσε ο Εκπαιδευτικός Μεταρρυθμιστικός Όμιλος Κύπρου, (Ε.Μ.Ο.Κ.), σε συνεργασία με τις Εκπαιδευτικές Οργανώσεις της Κύπρου, στη Λευκωσία, στις 24 Φεβρουαρίου 2007. Την έναρξη του Συνεδρίου κήρυξε ο νέος Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού, κ. Άκης Κλεάνθους. Το Συνέδριο, το οποίο

σημείωσε μεγάλη και μαζική προσέλευση συνέδρων, χαιρέτησαν εκ μέρους των Ελλαδικών Συνέδρων ο Γεν. Γραμματέας της ΟΛΜΕ, κ. Γρηγόρης Καλομοίρης, και εκ μέρους των Κυπρίων Συνέδρων ο Αντιπρόεδρος της ΠΟΕΔ, κ. Γιώργος Σπύρου.

Στο Συνέδριο κατατέθηκαν οι πιο κάτω εισηγήσεις:

1. «Η Αξιολόγηση των Εκπαιδευτικών και του Εκπαιδευτικού Έργου: οριοθέτηση, εκπαιδευτικές παραδοχές και αρχές» (εισαγωγική ομιλία), από τον Πρόεδρο του ΕΜΟΚ, **κ. Ανδρέα Παναγιώδη**.
2. «Η Αξιολόγηση του έργου του εκπαιδευτικού: πλαίσιο, ευρωπαϊκή εικόνα και η ελληνική περίπτωση», από τον Ομότιμο Καθηγητή της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, **κ. Παναγιώτη Δ. Ξωχέλη**.
3. «Προς ένα Νέο Σύστημα Αξιολόγησης του εκπαι-

δευτικού έργου και των εκπαιδευτικών», από τον Καθηγητή του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου, **κ. Πέτρο Πασιαρδή**.

4. «Η σημασία της αναδόμησης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού στην αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών», από τη Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, **κ. Ολυμπία Στυλιανού**.
5. «Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών. Μια ιστορία χωρίς τέλος», από τον Πρόεδρο της Επιτροπής Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας, **κ. Αναστάσιο Κουζάλη**.
6. «Οι θέσεις Οργανώσεων για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών», από την Εκπαιδευτική Ομοσπονδία ΟΛΜΕ Ελλάδας (**Γρηγόρης Καλομοίρης**-Γεν. Γραμματέας) και τις Εκπαιδευτικές Οργανώσεις της Κύπρου **ΟΕΛΜΕΚ (Γιώργος Σκαλιάς**-Πρόεδρος) και **ΟΛΤΕΚ (Ανδρέας Φωτιάδη**-Αντιπρόεδρος) (Ανοικτή συζήτηση).

Με βάση σχετική εξουσιοδότηση του Συνεδρίου, Το Δ.Σ. του Εκπαιδευτικού Μεταρρυθμιστικού Ομίλου Κύπρου (Ε. Μ. Ο. Κ.), επεξεργάζεται τα κύρια σημεία των εισηγήσεων, καθώς και τις προτάσεις που κατατέθηκαν από τις παρεμβάσεις των συνέδρων και τη συζήτηση που ακολούθησε τις εισηγήσεις, για να διαμορφώσει τα τελικά πορίσματα – προτάσεις του Συνεδρίου, τα οποία θα υποβάλει στον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού και θα δημοσιεύσει στον τύπο.

KENTRO BOPPA–NOTOY

Strategies for Increasing and Improving Global Education

ΛΙΣΑΒΩΝΑ – ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

♦ **Ρένα Γιαβρί**

Μέλος ΚΔΣ ΟΕΛΜΕΚ

Στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης λειτουργεί το Κέντρο Βορρά –Νότου (North-South Center). Η Κύπρος είναι μία από τις είκοσι χώρες-μέλη του Κέντρου και συμμετέχει στις εργασίες του από το 1999. Μια από τις σημαντικότερες δραστηριότητες του Κέντρου είναι το πρόγραμμα που αναφέρεται στην Παγκόσμια Εκπαίδευση (Global Education). Στο πλαίσιο του προγράμματος πραγματοποιήθηκε από 1 μέχρι 4 Μαρτίου 2007 στη Λισαβώνα στην Πορτογαλία συνέδριο με θέμα «Strategies for Increasing and Improving Global Education week» (Στρατηγικές ανάπτυξης και βελτίωσης της εβδομάδας για την Παγκόσμια Εκπαίδευση).

Ως συντονιστής του προγράμματος έχει οριστεί από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού η συνάδελφος Φιλολόγος Βαλεντίνα Δημητριάδου Σαλτέ ενώ την ΟΕΛΜΕΚ εκπροσώπησε η υποφαινόμενη η οποία μετέχει στις δραστηριότητες του Κέντρου από το 2000.

Κατά τη διάρκεια του Συνεδρίου συζητήθηκαν θέματα που αφορούν την Παγκόσμια Εκπαίδευση ενώ πάρθηκε η απόφαση μετά από συζήτηση όλων των συνέδρων το θέμα της Εβδομάδας για την Παγκόσμια Εκπαίδευση να είναι «6 billion - ONE humanity» (6 δισεκατομμύρια ζωές - μια ανθρωπότητα). Είναι απαραίτητο λοιπόν την εβδομάδα αυτή και η Κύπρος να συμμετέχει ενεργά με ποικίλες δραστηριότητες αυτή αφού το θέμα μας αφορά άμεσα.

Συμπερασματικά οι πλείστες χώρες που μετέχουν στο Κέντρο, δραστηριοποιούνται όχι μόνο την Εβδομάδα που είναι αφιερωμένη στην Παγκόσμια Εκπαίδευση, αλλά και κατά τη διάρκεια όλης της χρονιάς με ποικίλες εκδηλώσεις, συνέδρια και προγράμματα.

Η Κύπρος με τη σειρά της μπορεί αλλά και πρέπει να ενεργοποιήσει περαιτέρω τις δραστηριότητές της με προγράμματα που θα συζητηθούν σύντομα με εισηγήσεις προς το Κ.Δ.Σ

Η Κύπρος μέλος του Διεθνούς Οργανισμού Γαλλοφωνίας

♦ Προέλευση σελίδας : www.francophonie.org/oif/francophonie.cfm
Λουίζα Γιαπανά, Ταμίας Παγκύπριου Συνδέσμου Καθηγητών Γαλλικής Γλώσσας.

Με την ευκαιρία της επίσημης ένταξης της Κύπρου στον Διεθνή Οργανισμό Γαλλοφωνίας ως εταιρικό μέλος, στις 29 Σεπτεμβρίου 2006, διοργανώνονται στη Λευκωσία από τις 2 έως τις 20 Μαρτίου διάφορες εκδηλώσεις όπως: θεατρικές παραστάσεις, φεστιβάλ γαλλικού κινηματογράφου, συναυλίες, εκθέσεις φωτογραφίας, προβολές γαλλικών ταινιών και μετάδοση γαλλικών τραγουδιών από τηλεόραση και ραδιόφωνο του ΡΙΚ 1 και 2.

Η Γαλλοφωνία στην ευρύτερη της έννοια περιλαμβάνει το σύνολο των δράσεων της γαλλικής γλώσσας και των αξιών που προβάλλει. Θεσμικά είναι μια οργάνωση (ΔΟΓ) που περιλαμβάνει 65 κράτη και κυβερνήσεις που επέλεξαν να προσχωρήσουν στην καταστατική της Χάρτα.

Η Γαλλική γλώσσα περιλαμβάνεται στις κύριες γλώσσες επικοινωνίας του πλανήτη διότι μαζί με την αγγλική είναι η μόνη γλώσσα παρούσα στις 5 ηπείρους. Η Γαλλοφωνία προσδιορίζει πολύ περισσότερα από ένα απλό κοινό παράγοντα γλωσσικής επικοινωνίας. Αποτελείται από ένα μωσαϊκό λαών που έχουν σαν κοινό στόχο, παρά την διαφορετικότητά τους, την ανάπτυξη της δημοκρατίας και αληθινών κρατών δικαίου.

Το θεσμικό πλαίσιο της Γαλλοφωνίας αποτελείται από τους πολιτικούς θεσμούς και φορείς. Οι πολιτικοί θεσμοί αφορούν σε διασκέψεις των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων της Γαλλοφωνίας (οι Σύνοδοι

Κορυφής) που συνέρχονται κάθε δύο χρόνια σε διαφορετική χώρα και καθορίζουν τις μεγάλες κατευθύνσεις του κινήματος για τα δύο επόμενα χρόνια. Η Διάσκεψη των Υπουργών που ασχολούνται με την Γαλλοφωνία συνέρχεται σε τακτά χρονικά διαστήματα για να καθορίσει το πρόγραμμα των φορέων, τις μεγάλες κατευθύνσεις της πολυμερούς Γαλλοφωνίας που αντιπροσωπεύει ο Διεθνής Οργανισμός της Γαλλοφωνίας. Το Μόνιμο Συμβούλιο Γαλλοφωνίας (CPF) που αποτελείται από τους προσωπικούς εκπροσώπους των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων, συνέρχεται σε τακτικότερα διαστήματα, σύμφωνα με την ημερήσια διάταξη. Οι φορείς της Γαλλοφωνίας υπεύθυνοι για τον προγραμματισμό της οργάνωσης ανά τομείς, είναι πέντε : Το Διακυβερνητικό Γραφείο Γαλλοφωνίας, το Πανεπιστημιακό Γραφείο Γαλλοφωνίας, η Διεθνής Οργάνωση δημάρχων και υπευθύνων των γαλλόφωνων μητροπόλεων, το Πανεπιστήμιο Senghor της Αλεξάνδρειας και ο τηλεοπτικός σταθμός TV5. Ο Γενικός Γραμματέας εκλέγεται από τους αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων για 4ετή ανανεώσιμη θητεία.

Η Γαλλοφωνία συγκεντρώνει περισσότερο από το ένα τέταρτο των χωρών του κόσμου (49 κανονικά μέλη, δύο συνεργαζόμενα μέλη και πέντε παρατηρητές). Τα κράτη μέλη φιλοξενούν το 10% του παγκόσμιου πληθυσμού, παράγουν το 11% της παγκόσμιας παραγωγής και το 15% του διεθνούς εμπορίου.

Η Γαλλοφωνία προσδιορίζει πολλή περισσότερα από ένα απλό κοινό παράγοντα γλωσσικής επικοινωνίας. Αποτελείται από ένα μωσαϊκό λαών που έχουν σαν κοινό στόχο, παρά την διαφορετικότητά τους, την ανάπτυξη της δημοκρατίας και αληθινών κρατών δικαίου.

Νέα Συμβούλια Συνδέσμων ΟΕΛΜΕΚ

Σύνδεσμος Καθηγητών Φυσικής	Σύνδεσμος Καθηγητών Τέχνης και Τεχνικού Σχεδίου
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΤΑΜΙΑΣ ΜΕΛΗ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΤΑΜΙΑΣ ΜΕΛΗ
Λάκης Σπύρου Άριστος Ιερωνυμίδης Χρήστος Αθανασιάδης Κυριάκος Ερωτοκρίτου Μόνικα Ζένιου Γιαννάκης Χατζηκωστής Νεόφυτος Νεοφύτου Δημήτρης Δημητρίου Νικόλας Νικολάου Ντανιέλα Μούγιαννου Γιώργος Χρυσοστόμου	Πανίκος Τσαγγαράς Ανθή Μαραγκού Κωνσταντίνος Πετρίδης Ρέα Γερακάρη Χρυσή Κούμνα Μαρία Κυπριανού Σταύρος Κίκας Ανθή Θεοφάνους Λουκία Λαζαρίδου
Σύνδεσμος Γυμναστών Κύπρου	Σύνδεσμος Καθηγητών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΤΑΜΙΑΣ ΟΡΓΑΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ Β. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ Β. ΤΑΜΙΑΣ ΜΕΛΗ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΤΑΜΙΑΣ ΜΕΛΗ
Πρίamos Ιωαννίδης Παρασκευάς Σαμάρας Μαρία Παπαδοπούλου Γιώργος Αποστολίδης Σπύρος Σπύρου Αιμιλία Κούμνα Μαρία Ναζίρη Χρήστος Αντωνιάδης Χρήστος Πούλλακος Βάκης Ευαγόρου Γιώργος Γεωργαράκης	Θεόδουλος Κωνσταντίνου Μάρκος Μάρκου Ιουλία Σχίζα Ξένιος Ξενοφών Γιάννος Ιωάννου

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΔΕΣΜΟ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Στη συζήτηση ο Μακαριότατος ανέφερε ότι ο ίδιος από τώρα και στο εξής θα παροτρύνει τους ιερομόναχους Θεολόγους εκπαιδευτικούς να αφοσιώνονται στα ποιμαντικά τους καθήκοντα και να μη ζητούν να διοριστούν στην εκπαίδευση.

Ο Σύνδεσμος Θεολόγων ΟΕΛΜΕΚ διευθέτησε φιλοφρονητική συνάντηση με την Αυτού Μακαριότητα το νέο Αρχιεπίσκοπο Κύπρου κ.κ. Χρυσόστομο Βα με την ευκαιρία της ανάδειξης του στον αρχιεπισκοπικό θρόνο. Η συνάντηση αυτή πραγματοποιήθηκε στις 16 Ιανουαρίου 2007 και σ' αυτήν, πέρα από τις ευχές μας, συζητήθηκαν ακροθιγώς ορισμένα από τα σοβαρά ζητήματα που απασχολούν τον κλάδο μας.

Ως Σύνδεσμος Θεολόγων καθηγητών εκφράσαμε κατ' αρχήν την αγωνία και τους προβληματισμούς μας για την τεκταινόμενη Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση. Παρ' όλο που το ζήτημα του Αναλυτικού Προγράμματος φαίνεται να είναι στάσιμο, η βασική φιλοσοφία της παραμένει υπό διαπραγμάτευση. Μας ανησυχεί πάρα πολύ ο τρόπος εφαρμογής της, διότι, ενώ προγραμματικά αναφέρει ότι τα παιδιά πρέπει να μορφώνονται «στη βάση των αξιών της ανθρωποκεντρικής παιδείας», ταυτόχρονα μιλά για εισαγωγή νέων μαθημάτων, όπως «Προβλήματα της κοινωνίας και του ανθρώπου», ένα θέμα που σαφώς έχει ιδιαίτερη συνάφεια με το μάθημα των Θρησκευτικών, καθώς επικαλύπτει πολλούς από τους τομείς του αναλυτικού του προγράμματος. Να προσθέσουμε ακόμη ότι μέσα στις διάφορες εισηγήσεις που υποβάλλονται περιλαμβάνεται και πρόταση για μείωση κατά το ήμισυ των περιόδων διδασκαλίας του μαθήματος.

Η φιλοσοφία λοιπόν της προτεινόμενης μελέτης παραγνώνει τις ηθικές αξίες που καλλιεργούνται μέσα από το μάθημά μας, αλλά και υποτιμά τη σημασία του για τη διατήρηση της πολιτισμικής μας κληρονομιάς μέσα στην ευρύτερη ευρωπαϊκή οικογένεια.

Ο Μακαριότατος, αφού επισήμανε με έμφαση ότι η διοικούσα Εκκλησία θα αγωνιστεί με σθένος για να διατηρηθεί η στενή διασύνδεση Εκκλησίας και κοινωνίας, μάς διαβεβαίωσε ότι θα κάνει ό,τι είναι δυνατόν ώστε η πολυδιαφημιζόμενη Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση να μην αλλοιώσει τον ελληνορθόδοξο χαρακτήρα της παιδείας. Ταυτόχρονα, μας ενημέρωσε ότι η Ιερά Σύνοδος έχει αναθέσει στον Μητροπολίτη Πάφου Γεώργιο τη φροντίδα για θέματα που αφορούν τη βιοηθική και την Παιδεία. Εμείς δηλώσαμε ετοιμότητα να συνεργαστούμε με τον Μητροπολίτη Πάφου και παρα-

καλέσαμε να συμμετέχουν και μέλη μας (μάχιμοι εκπαιδευτικοί) σε επιτροπές που πιθανόν να συσταθούν.

Στη συζήτηση ο Μακαριότατος ανέφερε ότι ο ίδιος από τώρα και στο εξής θα παροτρύνει τους ιερομόναχους Θεολόγους εκπαιδευτικούς να αφοσιώνονται στα ποιμαντικά τους καθήκοντα και να μη ζητούν να διοριστούν στην εκπαίδευση. Επιπλέον, τόνισε ότι η Αρχιεπισκοπή δεν πρόκειται πλέον να παραχωρήσει οποιοδήποτε πιστοποιητικό αναγνώρισης προϋπηρεσίας σε αδιόριστους Θεολόγους που απασχολεί.

Ακολουθώντας, το Συμβούλιο του Συνδέσμου είχε συνάντηση με τη Γραμματεία της ΟΕΛΜΕΚ, από την οποία ζήτησε να του δοθούν στοιχεία για τον τρόπο κατανομής των θέσεων των Βοηθών Διευθυντών. Τύχαμε της σχετικής ενημέρωσης, αλλά τονίσαμε ότι εξακολουθεί να υπάρχει η κατάφωρη αδικία ότι δεν παραχωρούνται θέσεις από το «καλάθι» των συντονιστών Βοηθών Διευθυντών τόσο στον κλάδο των Θεολόγων όσο και σε άλλες ειδικότητες, με αποτέλεσμα οι ευκαιρίες ανέλιξης να είναι σαφώς δυσμενέστερες. Ο Πρόεδρος της ΟΕΛΜΕΚ τόνισε ότι με το νέο σχέδιο αξιολόγησης θα εκλείψει ο θεσμός του συντονιστή Β.Δ., ενώ θα υπάρχουν οι Παιδαγωγικοί Σύμβουλοι που θα αφορούν όλες τις ειδικότητες.

Τέλος, ζητήσαμε την υποστήριξη της ΟΕΛΜΕΚ για την παραχώρηση ειδικής αίθουσας για το μάθημα των Θρησκευτικών για να είναι δυνατή η χρήση πολυμέσων και τεχνολογίας. Οι ειδικές αίθουσες Ιστορίας και Ξένων Γλωσσών με δυσκολία παραχωρούνται στην ειδικότητα των Θεολόγων, διότι, μεταξύ άλλων, δίνονται πάντα στους συναδέλφους της αντίστοιχης ειδικότητας. Ο πρόεδρος της ΟΕΛΜΕΚ μάς τόνισε ότι αυτό που ζητούμε δεν θα έχει νόημα βάσει των νέων δεδομένων που θα δημιουργηθούν πολύ σύντομα στις σχολικές μονάδες. Συγκεκριμένα, μάς ανέφερε ότι βάσει ευρωπαϊκών οδηγιών θα γίνει δικτυακή καλωδίσωση όλων των αιθουσών διδασκαλίας με Η.Υ. και κάθε ειδικότητα θα έχει την αίθυσά της. Αυτό που πρέπει να ζητούμε ως κλάδος, μάς επισημάνθηκε, είναι τα κατάλληλα λογισμικά, με τα οποία θα μπορούν οι συνάδελφοι να εργάζονται αλλά και τα οποία θα συνάδουν με τα ορθόδοξα δεδομένα και τα νέα αναλυτικά προγράμματα.

Η «ΓΛΩΣΣΟ-ΦΑΓΙΑ» ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ

♦ Σύνδεσμος Καθηγητών Ιταλικής Φιλολογίας

Αναφορικά με το προσχέδιο νόμου, που παρουσιάστηκε στην ΟΕΛΜΕΚ με τον πλέον απροσδόκητο τρόπο από το υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού στις αρχές Δεκεμβρίου 2006 και με το οποίο επιχειρήθηκε να περάσει εν μία νυκτί μία εκπαιδευτική μεταρρύθμιση που έθιγε κατά μείζον λόγο τον κλάδο των ξένων γλωσσών, νοιώθουμε έντονα την ανάγκη να αντιπαραθέσουμε μία σειρά δεδομένων και στοιχείων που προκύπτουν μέσα από έρευνες και πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα οποία καταδεικνύουν ολοφάνερα την ανάγκη διάδοσης και εκμάθησης των ξένων γλωσσών σε όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε.

Σε ανακοίνωση της το Νοέμβριο του 2005 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διερευνά το χώρο της πολυγλωσσίας και θέτει σαν μακροπρόθεσμο στόχο για όλους τους πολίτες της Ε.Ε να μιλούν 2 γλώσσες πέραν της μητρικής.

Σε μια πρόσφατη έρευνα του Ευρωβαρόμετρου που έγινε σε ευρωπαίους πολίτες (Μάρτιος 2005) προκύπτει ότι οι 3 παράγοντες που αναφέρθηκαν συχνότερα ως αποθαρρυντικά στοιχεία για την εκμάθηση γλωσσών είναι:

- 1) Έλλειψη χρόνου (34%)
- 2) Έλλειψη κινήτρων (30%)
- 3) Κόστος μαθημάτων γλωσσών (22%)

Κατά συνέπεια, γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι η διδασκαλία ξένων γλωσσών στα δημόσια σχολεία ανατρέπει όλους τους παραπάνω αποθαρρυντικούς παράγοντες. Οι λόγοι για εκμάθηση γλωσσών συνδέονται όλο κι περισσότερο με πρακτικά οφέλη όπως οι ευκαιρίες για χρήση δεξιοτήτων στην εργασία ή στην εργασία στο εξωτερικό. Σύμφωνα με την έρευνα, στην Κύπρο το 98% των ερωτηθέντων δηλώνουν ότι αναγνωρίζουν τα σημαντικά οφέλη από τη γνώση περισσότερων γλωσσών. Ιδιαίτερα το 87% των Κυπρίων θεωρεί τη διδασκαλία γλωσσών ως πολιτική προτεραιότητα. Στην ίδια έρευνα, στην ερώτηση εάν συμφωνείτε ότι όλοι στην Ε.Ε θα πρέπει να μπορούν να μιλούν 2 επιπλέον γλώσσες εκτός από τη μητρική τους γλώσσα, το 68% των Κυπρίων απάντησε θετικά κατατάσσοντας την Κύπρο στην 4η υψηλότερη θέση ανάμεσα στις 25 χώρες της Ε.Ε.

Για όλους τους παραπάνω λόγους και σύμφωνα με το κοινό αίσθημα που υπάρχει στην κυπριακή κοινωνία, θεωρούμε ότι η προώθηση της διδασκαλίας ξένων γλωσσών στα δημόσια σχολεία πρέπει να αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της οποιασδήποτε μελλοντικής εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης, ώστε να ικανοποιεί όχι μόνο τις επιθυμίες των κυπρίων πολιτών, αλλά και τις νέες εργασιακές και πολιτιστικές συνθήκες, που προέκυψαν μετά την ενεργό συμμετοχή της Κύπρου στα δρώμενα της Ε.Ε ως κράτος μέλος αυτής.

Η εκπαίδευση νικάει τις μαθησιακές δυσκολίες ακόμα και το σύνδρομο Down

♦ Γιάννος Σωκράτους

Στα Νέα των Αθηνών είχε φιλοξενηθεί στις 12 Αυγούστου 2006 η συνέντευξη μιας μητέρας, που είχε παιδί με σύνδρομο Down, η οποία εξηγούσε πώς το παιδί της κατάφερε να νικήσει το σύνδρομο αυτό μέσα από σκληρή εκπαίδευση. Η ζωή του 15χρονου Ιωακείμ, που σήμερα φοιτά σε συμβατικό Γυμνάσιο και όχι σε ειδικό σχολείο, άλλαξε κυριολεκτικά, υποστηρίζει η μητέρα του παιδιού, μετά την παρακολούθηση ενός προγράμματος στην Αμερική (Glenn Doman) για παιδιά με σύνδρομο Down.

Από την εκτενή αυτή συνέντευξη αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι κατά την πρώτη χρονιά φοίτησής του Ιωακείμ στο Γυμνάσιο, οι καθηγητές ήταν επιφυλακτικοί έως αρνητικοί απέναντι του. Σήμερα οι ίδιοι εκπαιδευτικοί βλέπουν τον Ιωακείμ έκπληκτοι να κοινωνικοποιείται και να βελτιώνεται μέρα με τη μέρα, να διαβάζει καλύτερα από τα άλλα παιδιά και να τα καταφέρνει ακόμα και στις ξένες γλώσσες.

Η περίπτωση του Ιωακείμ είναι μια ευκαιρία για ευρύτερο προβληματισμό και αναστοχασμό γύρω από τα θέματα της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης στην Κύπρο και τη θέση που πρέπει να έχουν παιδιά ακόμα και με σοβαρές μαθησιακές ή άλλες δυσκολίες στα Δημόσια συμβατικά μας σχολεία, στο πλαίσιο μιας πραγματικά συμπεριληπτικής εκπαίδευσης.

Αποδεικνύεται για άλλη μια φορά ότι ένα από τα βασικά κλειδιά μιας επιτυχημένης συνεκπαίδευσης είναι ο καλά εκπαιδευμένος και επιμορφωμένος δάσκαλος. Ο σύγχρονος εκπαιδευτικός πέρα από την επιστημονική κατάρτιση για το γνωστικό του αντικείμενο, επιβάλλεται να είναι επαρκώς επιμορφωμένος και για θέματα παιδαγωγικής, ψυχολογίας, θεωρίας και μεθοδολογίας της διδασκαλίας και σαφώς επί θεμάτων Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, ώστε να είναι σε θέση να αναλάβει

υποστηρικτικό έργο ανταποκρινόμενος στις ιδιαίτερες ανάγκες κάθε μέλους της μαθητικής κοινότητας. Τα πιο πάνω εφόδια αποτελούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις διάγνωσης των κατ' άτομο εκπαιδευτικών αναγκών, ώστε ακολούθως να επιστρατευτούν οι καταλληλότερες τεχνικές στήριξης. Σύμφωνα με τη Lena Saleh η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών είναι απαραίτητη, εάν θέλουμε εκπαιδευτικούς που να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν και να αντιμετωπίζουν τις ειδικές μαθησιακές ανάγκες όλων των παιδιών, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων με μαθησιακές δυσκολίες και/ή μειονεξίες.

Δυστυχώς, σε αντίθεση με το τι συμβαίνει σε άλλες σύγχρονες κοινωνίες, στη χώρα μας η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για την Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση είναι σχεδόν ανύπαρκτη. Στην πραγματικότητα ο εκπαιδευτικός καλείται να σηκώσει μόνος το βάρος της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, χωρίς να του έχουν δοθεί τα απαραίτητα εφόδια. Στο τέλος μάλιστα της ημέρας ενοχοποιείται.

Το εκπαιδευτικό σύστημα και τα συνιστώσα μέρη του, θα πρέπει να αντιληφθούν επιτέλους τις ευθύνες που αναλογούν στον καθένα ξεχωριστά αλλά και συλλογικά απέναντι στα παιδιά με ειδικές ανάγκες. Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού θα πρέπει να επιδείξει την απαιτούμενη ευαισθησία αναλαμβάνοντας πρωτοβουλίες με όραμα, στο πλαίσιο της Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης.

Το σχολείο τότε μόνο θα αποδείξει ότι είναι όντως ανοικτό και πιο δημοκρατικό, όταν αντιληφθεί πρωτίστως την ευθύνη που έχει απέναντι στα παιδιά με ειδικές ανάγκες. Η περίπτωση του Ιωακείμ ως αποτέλεσμα είναι ακόμα τεκμήριο για τι πραγματικά μπορούμε να επιτύχουμε μέσα από την εκπαίδευση.

Επιστολή

Φωνή αγωνίας μιας μητέρας

Επαρχιακή Επιτροπή
Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης

Κύριοι,

Με τη παρούσα επιστολή σας ενημερώνω πρώτον για τις προσωπικές μου εντυπώσεις σχετικά με την λειτουργία της μονάδας ειδικής εκπαίδευσης όπου φοιτά ο γιος μου Μιχάλης και δεύτερο διεκδικώ παράταση της φοίτησής του στην μονάδα αυτή για τουλάχιστο ένα ακόμη χρόνο, νοούμενος ότι στο τέλος της χρονιάς η συναισθηματική, νοητική και ψυχολογική κατάσταση του παιδιού μου θα είναι τέτοια που θα επιτρέπει τη μετακίνηση του σε άλλο περιβάλλον, άλλη μονάδα ή άλλη βαθμίδα εκπαίδευσης.

Με αυτή μου την επιστολή ακόμη μια φορά σαν γονιός και κηδεμόνας διεκδικώ τα δικαιώματα του παιδιού μου όπως απορρέουν από τον περί αγωγής και εκπαίδευσης παιδιών με Ειδικές Ανάγκες νόμο του 1999 και 69(Ι) του 2001.

Ο νόμος μιλά για ίσες ευκαιρίες. Η πολιτεία έχει ευθύνη, μάλιστα όχι σε περιοριστικό περιβάλλον να παρέχει τις ευκαιρίες.

Παρόλο που στο νόμο (μέρος V) πολύ ξεκάθαρα προνοείται πρόσληψη του αναγκαίου επιστημονικού και άλλου προσωπικού, μέσω και εξοπλισμού για να καλυφθούν οι ειδικές ανάγκες του παιδιού, σήμερα το 2007, όχι μόνο δεν

υπάρχει το επιστημονικά καταρτισμένο ειδικό προσωπικό, όχι μόνο τα μέσα είναι περιορισμένα, υπολείπεται η ιδέα του ατομικού εκπαιδευτικού προγράμματος.

Για 3 χρόνια βασίζομαι στη καλή θέληση του διευθυντή, στις ευαισθησίες του ίδιου και των εκπαιδευτικών που αναλαμβάνουν το παιδί μου και στη βοήθεια την ανθρώπινη που, ο κάθε ένας ανάλογα με την νοοτροπία του, μπορεί να προσφέρει.

Κοινή παραδοχή όλων είναι ότι η νοοτροπία μας ακόμη νοσεί σε τέτοιο βαθμό που κάνει τους νόμους ανίκανους για εφαρμογή στη πράξη. Εξάλλου το επίπεδο του πολιτισμού μας φαίνεται από την ικανότητα να δεχόμαστε και να σεβόμαστε τη διαφορετικότητα.

Η πρόκληση σήμερα είναι σε μας τους γονιούς και στους εκπαιδευτικούς, ώστε να δημιουργήσουμε τέτοια κοινωνικά δεδομένα στα σχολεία, έτσι που τα παιδιά να αναπτύσουν αμοιβαίο σεβασμό εκτιμώντας το ότι είναι άνθρωποι παρ' όλες τις ατομικές τους διαφορές.

Σαν μητέρα του Μιχάλη και ζώντας όπως κάθε γονιός κάθε μέρα και στιγμή της ζωής του πρέπει να παραδεχτώ ότι έχουν γίνει πάρα πολλά, προπαντός στην δημοτική εκπαίδευση για τα παιδιά μας.

Το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζω είναι το γνωστό μεγάλωμα της ψαλίδας, με την πάροδο του χρόνου, μεταξύ της νοητικής και πραγματικής ηλικίας του παιδιού μου, πράγμα που μαζί και με την περίοδο της εφη-

**Για 3 χρόνια
 βασίζομαι στη
 καλή θέληση του
 διευθυντή, στις
 ευαισθησίες του
 ιδίου και των
 εκπαιδευτικών που
 αναλαμβάνουν το
 παιδί μου και στη
 βοήθεια την
 ανθρώπινη που, ο
 κάθε ένας
 ανάλογα με την
 νοοτροπία του,
 μπορεί να
 προσφέρει.**

βείας και τις ορμονικές αλλαγές που συντελούνται κάνει πολύ πιο δύσκολο το μέγαλωμα και την εκπαίδευση του.

Ο Μιχάλης έχει τις δικές του ιδιαιτερότητες που πηγάζουν τόσο από τον χαρακτήρα του και την κληρονομικότητα του όσο και από τα βιώματα του, το περιβάλλον στο οποίο μεγαλώνει και τέλος την παρουσία του έξτρα γενετικού υλικού που κουβαλά σαν παιδί με τρισωμία 21.

Είναι ανήσυχο παιδί από τη φύση του, με πολλές ανησυχίες τόσο για τον εαυτό του, όσο και το περιβάλλον του. Τις εκδηλώνει με το συνεχόμενο «γιατί» που πολλές φορές κουράζει, που όμως είναι και το μέσο για να πάρει απαντήσεις να τις αφομοιώσει και να προχωρήσει.

Προχωρεί με πολλά μικρά βήματα, κάποτε οπασμοδικά, κάποτε δύο μπρος και ένα πίσω και άλλες φορές ένα μπρος και δύο πίσω, όμως είμαι πια πεπεισμένη παρακολουθώντας και ζώντας τον, ότι όταν νομίζουμε ότι κάτι δεν πάει καλά και έχει σταλώσει κάπου, ή όταν μας φτάσει στα όρια μας, εκεί έρχεται και η μετακίνηση και η αλλαγή που περιμένουμε.

Αυτό εμένα μου δίνει κουράγιο και υπομονή και ζητώ το ίδιο κουράγιο και υπομονή να δείξουν ακόμα ένα χρόνο οι καθηγητές του έτσι ώστε να αφομοιώσει τα νέα και να μετακινηθεί σε άλλα δεδομένα.

Όπως γνωρίζεται ο Μιχάλης μεγαλώνει σε μονογονεϊκή οικογένεια όπου ο πατέρας πολύ λίγη επαφή έχει με τον ίδιο για διάφορους λόγους που δεν είναι του παρόντος.

Ψάχνει αντρικά πρότυπα και παρόλο που έχει θείους και οικογενειακούς φίλους θέλει πολύ να έχει σχέση με αντρική φιγούρα στο σχολείο γι' αυτό και εγώ ήμουν πολύ ευχαριστημένη με την απόφαση της διευθύντριας να δώσει τη θέση και ευγνωμονώ τον ίδιο για την αποδοχή της πρόκλησης να δουλέψουν με το παιδί μου σε αυτή τη δύσκολη του φάση.

Ο Μιχάλης έχει ξεκόψει από τους ηλικιακά συμμαθητές του, είναι κοινωνικός αλλά μοναχικός χωρίς να σημαίνει ότι είναι μοναχισμένος.

Δεν είναι μελαγχολικός, είναι όμως δυσθυμικός με πολλά σκαμπανεβάσματα και πολλά νεύρα που τα εκδηλώνει με φωνές και απειλές. Σπάνια υλοποιεί τις απειλές του όμως είναι φορές που είναι απρόβλεπτος και όταν δοκιμάσει τις δυνάμεις του και πιστέψει σε αυτές προχωρεί σε υλοποίηση της σκέψης του.

Ενώ ξέρει να ντυθεί και να περιποιηθεί τον εαυτό του χρειάζεται πάντα ένα θετικό κίνητρο για να τα κάνει και γι' αυτό εάν δεν το έχει φαίνεται ότι είναι τεμπέλης και ανυπάκουος.

Πάντα μα πάντα όλα αυτά τα χρόνια αντιδρά θετικά στο καλό τρόπο, στην επιβράβευση τη λεκτική και στο καλόπασμα.

Έχει πάρα πολύ πείσμα και ως χαρακτήρας. Πολλές φορές το πείσμα του είναι δημιουργικό και τον βοηθά να κατακτά πράγματα που τον δυσκολεύουν.

Γνωρίζει τη διαφορετικότητα του με ένα δικό του τρόπο που τον προστατεύει. Μιμείται το αρνητικό, τον μάγκα, τον άτακτο, οτιδήποτε, για να τραβήξει την προσοχή.

Είναι οπτικός τύπος και καθόλου ακουστικός. Θέλει να βλέπει παραστάσεις και μαθαίνει πολύ με την βοήθεια της εικόνας.

Έχει μεγάλη δυσκολία στην κατανόηση του χρόνου, της ώρας, της διάρκειας και πολλών άλλων συγκεκριμένων εννοιών. Θέλει συγκεκριμενοποίηση του καθέτι.

Λατρεύει το computer και τη μουσική.

Ασχολείται 4 χρόνια με computer ατομικά και έχει πολλές δεξιότητες που εάν δεν τον παρακολουθήσεις δεν θα τις διαπιστώσεις, γιατί δεν επιδεικνύει τις ικανότητες του, αντίθετα είναι ντροπαλός.

Οι μουσικές του γνώσεις είναι πολύ πλατιές. Έχει κιθάρα και ατομικό μουσικοθεραπευτή. Εκδηλώνει τα συναισθήματα του με την μουσική, είτε τα θετικά είτε τα αρνητικά. Όταν τον ρωτήσεις τι δώρο θέλει είναι ή CD ή πρόγραμμα computer ή γραφική ύλη.

Καθημερινά γράφει στην Word ότι του κινεί το ενδιαφέρον, έχει όμως πολλά κολλήματα με παραστάσεις και δύσκολα μετακινείται. Δηλαδή γράφει λίστες με ονόματα συγγενών, φίλων, δημιουργών, καθηγητών κ.λπ. και επιμένει στην επανάληψη τους.

Έχει πάρα πολύ καλή μνήμη, επιλεκτική όμως. Δηλαδή εάν τον βρεις στις καλές του και σε φάση που είναι έτοιμος να δεχθεί νέα δεδομένα τα ρουφά και τα αφομοιώνει και δεν τα ξεχνά ποτέ. Μπορεί να φαίνεται αφηρημένος όμως πολλές φορές ασχολείται με δύο πράγματα ταυτόχρονα και παρακολουθεί και τους γύρω όταν μιλούν.

Θέλει αλλαγή παραστάσεων. Δεν μένει στον ίδιο χώρο πολλή ώρα χωρίς να έχει ενδιαφέρον. Μένει με τις ώρες μπροστά από το PC ή μουσική αλλά θέλει και πολλή κίνηση.

Δεν είναι υπερκινητικός αλλά χάνει εύκολα το ενδιαφέρον του. Χρειάζεται μεγάλη τέχνη να κάμεις σχέση μαζί του. Έχει πολύ ανεπτυγμένη διαίσθηση και σχεδόν πάντα αντιδρά στις δικές μου αλλαγές πράγμα που τον δυσκολεύει.

Δεν βρίσκει ενδιαφέρον στην ύλη αλλά στους ανθρώπους πίσω από το αντικείμενο. Δηλαδή εάν του αρέσει ο γυμναστής και αποκτήσει σχέση μαζί του θα είναι καλός στην γυμναστική, το ίδιο με την μουσική και όλα τα άλλα μαθήματα.

Όταν δεν του δώσεις σημασία θα κάνει αταξία για να τραβήξει την προσοχή. Αυτός είναι και ο βασικός λόγος που δεν μπαίνει στη κανονική τάξη τώρα. Δεν καταλαβαίνει την ύλη, δεν έχει και την προσοχή, και μόνο ενοχλεί, ο καθηγητής δεν μπορεί να διδάξει, τον βγάζει έξω, του αρέσει και αυτό γίνεται κλειστός κύκλος. Θέλει πολλή τέχνη και υπομονή να σπάσεις αυτό τον κύκλο.

Όταν κάποιος καταφέρει να αποκτήσει σχέση μαζί του τότε μπορεί να βάλει και τα όρια του και όχι προηγούμενος. Δηλαδή εγώ μπορώ να τον εκπαιδεύσω γιατί είναι σίγουρος για τα αισθήματα μου παρόλο που με δοκιμάζει καθημερινά.

Επειδή είναι μοναχικό παιδί και δεν έχει γύρω άλλα παιδιά της ηλικίας του έχει μάθει στο ένα με ένα. Δηλαδή στην τάξη θα αντιδρούσε πολύ καλύτερα εάν είχε έστω λίγα λεπτά καθημερινά με τον καθηγητή μόνος του και όταν πάρει τις γνώσεις τότε να ενσωματωθεί στο σύνολο. Αλλιώς είναι τόσο περίεργος που απλώς θα ακούει και θα βλέπει τους άλλους και τίποτα δεν θα κάνει ο ίδιος.

Είναι λαίμαργος και πρέπει να χρησιμοποιεί το φαγητό σαν φάρμακο ηρεμιστικό γι' αυτό και από το πόσο τρώει καταλαβαίνω και πως νοιώθει.

Είναι πολύ ευαίσθητος στην κριτική και στην παρατήρηση. Όμως όταν καταλάβει γιατί του έγινε η παρατήρηση τότε έχει θετικό αποτέλεσμα.

Ξέχασα να σας αναφέρω ότι είναι πολύ ευγενικός με τα πιο μικρά παιδιά και εκδηλώνει θετικά συναισθήματα. Όμως όταν δεν έχει καμία ισχύ πάνω τους τότε μπορεί να τους πει μια άσχημη λέξη για να τραβήξει το ενδιαφέρον τους και το ενδιαφέρον των γονιών τους.

Γνωρίζει τη σεξουαλικότητα του και την ικανοποίηση που του δίνει η ενασχόληση με τον εαυτό του, όμως ποτέ δεν εκδηλώνει αυτή του την ανάγκη δημόσια, παρά μόνο στο δωμάτιο του...

Δεν έχει βλέςεις πονηρές με κοπέλες ηλικιακά κοντά του αλλά ακόμα βρίσκεται στο στάδιο που οι γυναίκες του, είναι οι πολλές φίλες μου ή συγγενείς μου και γύρω στην ηλικία της μάνας του.

Μπορεί να έχει χαμηλό δείκτη IQ έχει όμως πολύ πλούσια αποθέματα συναισθηματικής νοημοσύνης.

Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω πιστεύω ότι για την ισορροπία του παιδιού μου, ενδείκνυται στο παρόν στάδιο η παράταση της φροντίσής του στο ίδιο σχολείο και εάν είναι δυνατό με τους ίδιους εκπαιδευτικούς και 2-3 πιο πολλούς ακόμα.

Εάν έρθουν και άλλα παιδιά στο σχολείο πρέπει να ληφθεί υπ' όψη η αίθουσα καθώς και η ομοιογένεια της ομάδας. Σε αυτή την αίθουσα δεν μπορούν να διδάσκονται πάνω από 3-4 παιδιά. Χρειαζόμαστε computer το κάθε παιδί ώστε να μπορεί καλύτερα να ετοιμαστεί. Όμως και ο νόμος προνοεί δεύτερη αίθουσα όπου θα ασχολούνται με μουσική, computer και τέχνη. Θα ήταν πολύ βοηθητικό εάν οι καθηγητές των παιδιών είχαν ειδικά κίνητρα και η ενασχόληση τους με τα παιδιά, τους έδιδε credit και όχι να είναι εμπόδιο στην ανέλιξη τους. Επίσης στα διαλείμματα ομάδα εθελοντών θα μπορούσε να ασχοληθεί με τα παιδιά έτσι ώστε να νοιώσουν ενσωματωμένα στο σύνολο. Ευχαριστώ πολύ.

Υπόμνημα ΟΕΛΜΕΚ προς την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της Βουλής για το θέμα της ένταξης των παιδιών με ειδικές ανάγκες στα σχολεία

Η ΟΕΛΜΕΚ αξιολογεί τα θέματα που άπτονται της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης ως θέματα υψίστης προτεραιότητας τόσο για το εκπαιδευτικό σύστημα της Κύπρου όσο και για την κοινωνία γενικότερα. Αναμφίβολα με την ψήφιση του «Περί αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες» νόμου του 1999 και συνεπώς με τη νομική κατοχύρωση της ένταξης των παιδιών με ειδικές ανάγκες στα συμβατικά σχολεία, άνοιξε μια νέα σελίδα για τα εκπαιδευτικά πράγματα του τόπου και ειδικότερα για την Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση. Η ψήφιση του πιο πάνω νόμου αποτέλεσε, θεωρητικά τουλάχιστον, ένα βήμα προς τον εκδημοκρατισμό και εκσυγχρονισμό του κυπριακού εκπαιδευτικού συστήματος.

Δυστυχώς, όμως, την ίδια στιγμή που νομικά κατοχυρώνονταν η φοίτηση των ΠμΕΑ στα συμβατικά σχολεία, το κυπριακό εκπαιδευτικό σύστημα και κυρίως η Μέση Εκπαίδευση, δεχόταν έναν αιφνιδιασμό, βρισκόμενη μπροστά σε μια μαζική εισροή ΠμΕΑ στα δημόσια σχολεία, χωρίς να έχει προηγηθεί οποιαδήποτε προετοιμασία. Οι σχολικές μονάδες απροετοίμαστες, χωρίς τις ενδεδειγμένες αρχικά υλικοτεχνικές υποδομές, χωρίς προδιαμόρφωση κατάλληλου κλίματος υποδοχής και ανοχής, αλλά κυρίως χωρίς κατάλληλα καταρτισμένο και επιμορφωμένο ανθρώπινο δυναμικό, κλήθηκαν να αναλάβουν τη συνεκπαίδευση των παιδιών (inclusive εκπαίδευση). Εκ των πραγμάτων, δεν ήταν δυνατόν να αποφευχθούν πειραματισμοί, ολιγοψίες και αποσπασματικές προσεγγίσεις.

Η πολιτεία θα πρέπει να αντιληφθεί ότι δεν εκπλήρωσε το καθήκον της προς τα ΠμΕΑ ανοίγοντας απλώς τις πόρτες των δημόσιων σχολείων. Για μια αποτελεσματική και επιτυχημένη συμπερίληψη των παιδιών αυτών στα δημόσια σχολεία, επιβάλλεται το Δημόσιο σχολείο να ανταποκριθεί αποτελεσματικά τις διαφορετικές και πολυποικίλες εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών, διασφαλίζοντας τη συνολική ανάπτυξη των παιδιών σε όλους τους τομείς (κοινωνικό, ψυχολογικό, εκπαιδευτικό κ.λπ.) και σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης από την Προδημοτική μέχρι την Ανώτατη Εκπαίδευση.

Αναμένουμε από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, ως Αρμόδια Αρχή, να εφαρμόσει συνολικά όσα απορρέουν, άμεσα ή εμμέσως, από τον «Περί αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες» νόμο του 1999.

Για την επίτευξη του πιο πάνω στόχου και στο πλαίσιο πάντα ενός ανθρωποκεντρικού και δημοκρατικού σχολείου, εισηγούμαστε τα πιο κάτω:

1. Το θέμα της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης να τεθεί ως ξεχωριστό κεφάλαιο και να συζητηθεί στο πλαίσιο της Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης, στην οποία μάλιστα γίνεται και σχετική αναφορά. Παράλληλα, όσα συζητούνται ενώπιον του Συμβουλίου Δημοτικής και Μέσης και Συμβουλίου Παιδείας για την Εκπαιδευτική μεταρρύθμιση π.χ. θεσμοθέτηση επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, μετεξέλιξη του Π.Ι., πρόγραμμα προϋπηρεσιακής κατάρτισης επιβάλλεται να συζητούνται και στο Συμβούλιο Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, ώστε να δίνεται η ευκαιρία στους φορείς που δεν συμμετέχουν θεσμικά να Συμβούλια να εκφράζουν τις απόψεις τους.
2. Σύσταση στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού ενιαίου φορέα για την Ε.Α.Κ.Ε., ο οποίος θα συντονίζει την όλη προσπάθεια μεταξύ της Πρωτοβάθμιας και της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και θα χαράσσει ενιαία πολιτική. Αυτό θα βοηθήσει στην αντιμετώπιση της Ε.Α.Κ.Ε. σε ενιαία βάση και συνεπώς, στη θεμελίωση του κοινού οράματος για ομαλή, αξιοπρεπή σχολική και κατ' επέκταση κοινωνική ένταξη των Π.μ.Ε.Α.. Στον πιο πάνω φορέα θα υπάγονται τα γραφεία της Ει-

δικής Εκπαίδευσης για Μέση και Τεχνική και το Γραφείο Δημοτικής Εκπαίδευσης.

3. Το Πρόγραμμα Προϋπηρεσιακής Κατάρτισης θα πρέπει να παραμείνει κάτω από την ομπρέλα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, ώστε να διασφαλιστεί η διασύνδεση των νεοεισερχομένων στην Εκπαίδευση με τη σχολική πραγματικότητα, μέρος της οποίας αποτελεί και η Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση. Ταυτόχρονα, το Π.Ι.Κ. επιβάλλεται να εμπλουτίσει τα προγράμματα προϋπηρεσιακής κατάρτισης, για νεοεισερχόμενους εκπαιδευτικούς στη Μέση Εκπαίδευση, με μαθήματα που άπτονται της Ε.Α.Κ.Ε., ώστε οι νέοι τουλάχιστον εκπαιδευτικοί να διαμορφώσουν θετικές στάσεις για το θέμα αυτό και να αποκτήσουν κάποια βασικά εφόδια.

Τα μαθήματα αυτά θα μπορούσαν να έχουν ως αντικείμενο:

- τη φιλοσοφία της ένταξης
- τις διεθνείς τάσεις και πρακτικές
- την κυπριακή νομοθεσία περί Ειδικής Αγωγής και τις πρόνοιές της κ.λπ.

Με λύπη μας παρατηρούμε πως το Πρόγραμμα Προϋπηρεσιακής Κατάρτισης που κατέθεσε το Πανεπιστήμιο Κύπρου δεν συμπεριλαμβάνει τις Ειδική Εκπαίδευση στα υποχρεωτικά μαθήματα..

4. Άμεση και ουσιαστική επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών. Αναθεώρηση των υφιστάμενων επιμορφωτικών προγραμμάτων (Σεμινάρια Σεπτεμβρίου και Φεβρουαρίου), τα οποία κρίνονται ως ανεπαρκή και αναποτελεσματικά.
5. Σύμφωνα με το «Μηχανισμό Εντοπισμού και Στήριξης Παιδιών με μαθησιακά Συναισθηματικά ή/και άλλα προβλήματα» που έθεσε σε λειτουργία το ΥΠΠ της Κύπρου με την υπ' αρ. 7.16.07 εγκύκλιό του, οι εκπαιδευτικοί επωμίζονται την τεράστια ευθύνη εντοπισμού σε πρώτη φάση και της στήριξης, ακολούθως, των παιδιών με ειδικές ανάγκες. Θεωρούμε ότι οι εκπαιδευτικοί, για να μπορέσουν να ανταποκριθούν αποτελεσματικά στις ανάγκες που προκύπτουν από την εφαρμογή της νομοθεσίας για ειδικές ανάγκες, θα πρέπει να επιμορφωθούν κατάλληλα.
6. Δημιουργία οργανικών θέσεων Επιθεωρητών Ειδικής Αγωγής με Συμβουλευτικό και αξιολογητικό ρόλο (Λειτουργεί κάτι ανάλογο στη Δημοτική Εκπαίδευση).
7. Αναδόμηση των αναλυτικών προγραμμάτων στη βάση των νέων δεδομένων της δημιουργίας δηλαδή ενός σχολείου για όλα τα παιδιά.
8. Αύξηση του αριθμού των Συνδεδειγμένων Λειτουργών, ώστε οι εκπαιδευτικοί να αποκτήσουν μια πιο στενή, συχνή και ουσιαστικότερη επαφή μαζί τους. Θέτουμε επίσης ως προβληματισμό τη χρονική διάρκεια στην οποία κάποιος εκπαιδευτικός εκτελεί καθήκοντα συνδεδειγμένου λειτουργού. Με βάση την νομοθεσία αυτή περιορίζεται στα έξι χρόνια. Μετά τα έξι χρόνια ο συνδεδειγμένος λειτουργός επιστρέφει αποκλειστικά στα διδακτικά του καθήκοντα με αποτέλεσμα η εμπειρία του μη χρησιμοποιείται στον ίδιο βαθμό.

Η άμεση προώθηση των πιο πάνω θα αποτελέσει ένα πρώτο αλλά συνάμα σημαντικό βήμα για την αναβάθμιση της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης στο κυπριακό εκπαιδευτικό σύστημα. Σε τελική, όμως, ανάλυση, αναβαθμίζοντας την Ειδική Αγωγή στην ουσία αναβαθμίζουμε το ίδιο το Δημόσιο Σχολείο, αφού στην ουσία επιτυγχάνεται ο περαιτέρω εκδημοκρατισμός του.

Ο Πρόεδρος
Γιώργος Σκαλιάς

Ο Γεν. Γραμματέας
Γιώργος Ζήσιμος

Λευκωσία, 9 Φεβρουαρίου 2007.

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΟΕΛΜΕΚ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΟΔΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

Η ΟΕΛΜΕΚ αναγνωρίζοντας την κρισιμότητα και το μέγεθος του προβλήματος, είναι πρόθυμη να συζητήσει τρόπους για την καλλιέργεια της οδικής συνείδησης στα παιδιά μας μέσα από ένα οργανωμένο και συστηματικό σχέδιο, που θα έχει διάρκεια και επιστημονικότητα.

Η εποχή μας και η εξέλιξη των κοινωνικοοικονομικών συνθηκών στην Κύπρο, η κακή χρήση της τεχνολογίας και η απόλυτη εμπορευματοποίησή της, έξω από κάθε ανθρωπιστική αρχή, ανέδειξαν σε αξίες το «έχειν», την επίδειξη, την ανυπακοή σε κανόνες και νόμους, την ανευθυνότητα, την ασέβεια προς τη ζωή και την ασφάλεια των άλλων. Από την άλλη το ευάλωτο της εφηβικής-νεανικής ηλικίας και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της, προσφέρονται δυστυχώς για εκμετάλλευση από τους κερδοσκόπους παντός είδους (π.χ. μετατροπές μηχανών αυτοκινήτων). Γι' αυτό, δεν είναι τυχαίο, που το πρόβλημα των οδικών ατυχημάτων με τραγικό απολογισμό για τη νεανική ηλικία, μπαίνει σήμερα επιτακτικά μπροστά μας, όπως μπήκε και το θέμα της σεξουαλικής αγωγής, το πρόβλημα των εξαρτησιογόνων ουσιών, της βίας και του χουλιγκανισμού.

Το Σχολείο σήμερα έχει να διαδραματίσει ένα πολύπλοκο ρόλο, μέσα στη πολυσύνθετη πλέον εποχή του καταναλωτισμού, της υποβάθμισης ηθικών αξιών, του ξέφρενου ανταγωνισμού και της απαξίωσης παραδοσιακών δομών της κοινωνικής οργάνωσης και συνοχής.

Πιστεύουμε ότι θα πρέπει να πραγματευθούμε το στόχο μέσα από διαθεματική προσέγγιση και με ποικίλες δράσεις, ξεκινώντας από τη στοιχειώδη εκπαίδευση και με την ανάλογη κορύφωση στη λυκειακή βαθμίδα.

Για τη Μέση Εκπαίδευση εισηγούμαστε:

Προγράμματα που θα ετοιμαστούν από επιτροπή ειδικών επί του θέματος, ψυχολόγων και μάχιμων εκπαιδευτικών, προετοιμασμένα για κάθε τάξη και ηλικία, που θα έχουν συνέχεια και στοχοθεσία, θα εμπλουτίζονται και θα αξιολογούνται. Προγράμματα στα οποία θα εμπλέκεται ο μαθητής με την πραγματικότητα, τη γνώση, την αγωγή. Γονείς, δάσκαλοι, και Πολιτεία θα πρέπει να συνεργαστούν και να αποτελούν παράγοντες αγωγής μέσα από συστηματική παρέμβαση, παρουσία και επικοινωνία με τα παιδιά.

Θα μπορούσαμε μέσα από διάφορα μαθήματα (αναλυτικά προγράμματα) και με διάφορες δραστηριότητες, (εργαστήρια, έρευνα, δραματοποίηση) να προσφέρουμε την επιστημονική γνώση, τις κοινωνιολογικές προεκτάσεις, την ευαισθητοποίηση για την ανθρωπιστική πτυχή, το σεβασμό στην ανθρώπινη ύπαρξη, την υπευθυνότητα στο δρόμο και το οδήγημα, τον αλληλοσεβασμό και την ελευθερία της αυτόβουλης εφαρμογής και περιφρούρησης του κώδικα οδικής κυκλοφορίας.

Εξάλλου στα πλαίσια του ΔΔΚ μπορούμε να οργανώσουμε ομίλους Οδικής Ασφάλειας με ανάλογη δράση, όπως και: διοργάνωση διαγωνισμών, (ζωγραφικής, μελέτης- έρευνας κ.τ.λ.) ημερίδας για οδική ασφάλεια μέσα στη σχολική μονάδα, ειδικά βραβεία για κάθε τάξη στο τέλος της χρονιάς, βραβεύσεις από την Πολιτεία, συστηματικές διαλέξεις από την αστυνομία για όλους τους μαθητές.

Ο Πρόεδρος
Γιώργος Σκαλιάς

Ο Γεν. Γραμματέας
Γιώργος Ζήσιμος

Λευκωσία, 13 Μαρτίου 2007.